

Indicadors per a l'anàlisi del sistema educatiu de Menorca

Pere Alzina Seguí

RESUM

Aquest estudi actualitza un conjunt de dades i indicadors que ja hem publicat en anuaris anteriors (concretament, els de 2005 i 2007) i pretén identificar les línies d'aprofundiment i millorar-les a mitjà i llarg termini. Fem aquesta prospecció a partir de l'acord unànime del Consell Escolar de Menorca de dia 2 d'abril de 2009, que aprovà un pacte futur per l'educació. Hi incloem, per primera vegada, dades provisionals dels estudiants universitaris menorquins i de la Universitat on estudien.

RESUMEN

El presente estudio analiza un conjunto de datos e indicadores que ya se han publicado en anteriores anuarios (concretamente el de 2005 i 2007) y pretende identificar las líneas de mejora a medio y largo plazo. Planteamos esta prospección a raíz del acuerdo unánime del Consell Escolar de Menorca, de día 2 de abril de 2009, que aprobó un futuro pacto por la educación. Incluimos, por primera vez, datos provisionales en relación a los estudiantes universitarios menorquines y la universidad donde cursan sus estudios.

INTRODUCCIÓ

Després d'haver publicat dos estudis als anuaris de 2005 i de 2007 amb dades inicials i evolutives del sistema educatiu de l'illa de Menorca, actualitzem, novament, les dades per al curs 2007/2008 per comparar l'evolució dels indicadors, identificar els trets que el defineixen i plantejar les línies de treball i d'aprofundiment a mitjà i llarg termini, partint dels acords presos que recollírem en el document aprovat per unanimitat pel Consell Escolar de l'illa de Menorca dia 2 d'abril de 2009, titulat *Un pacte per l'educació és possible: una proposta per encarar el futur*.¹ Per tant, una part de l'article analitza les línies d'actuació i les fixa per a un futur; estan ampliades a partir de les directrius marc d'aquest important pacte subscrit per tota la comunitat educativa de Menorca.

L'estudi aporta dades bàsiques de l'escolarització en totes les etapes educatives, les ràtios de professors i alumnes, la comparació entre els centres públics i concertats, la distribució de l'alumnat nouvingut i de l'alumnat amb necessitats educatives especials, la matrícula a batxillerat i als cicles de formació professional, el nombre d'estudiants als estudis de règim especial i a les escoles d'adults, i un estudi de l'evolució de les xifres d'èxit escolar, mesurat a partir de les dades d'avaluació de tots els centres de Menorca, analitzats un per un.

Aportem, per primera vegada, les dades, incompletes, del nombre d'estudiants menorquins matriculats a les universitats i dels que tenen més demanda. Són dades parcials —en alguns casos, amb llacunes importants—, però que ens ofereixen unes línies bastant clares de les opcions i preferències dels estudiants.

¹ Podeu consultar el text complet d'aquest document a: <<http://www.cemenorca.org/>>.

Les fonts principals provenen de les estadístiques internes facilitades per la Delegació Territorial d'Educació de la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears a Menorca, actualitzades el mes de juliol de 2008, entre les quals cal destacar:

- L'estadística global amb dades d'escolarització per centres, municipis i titularitat del curs 2007/2008, amb dades comparatives des del curs 2004/2005.
- L'estadística sobre alumnes immigrants per etapes, municipis i titularitat dels centres del mateix curs.
- L'informe dels resultats de l'avaluació final dels alumnes del curs acadèmic 2007/2008; correspon a l'annex iii.
- L'estadística dels professors dels centres de Menorca actualitzada el curs 2007/2008.
- Les dades actualitzades de la població de l'illa de Menorca, incloses al document «Indicadors bàsics de la població de dret i de fet», que podem trobar a la pàgina web de l'OBSAM (l'Observatori Socioambiental de Menorca), organisme depenent de l'IME (Institut Menorquí d'Estudis).²
- L'informe «Dossier dels alumnes immigrants a Menorca, curs 2007/2008», elaborat per Sara Prieto, de la Delegació Territorial d'Educació i Cultura a Menorca.
- L'informe del sistema educatiu de les Illes Balears del curs 2006/2007, que és el primer informe que elabora el Consell Escolar de les Illes Balears.
- El dictamen 7/2009 del Consell Econòmic i Social sobre l'eficàcia del sistema educatiu a les Illes Balears.
- Finalment, també hem consultat tres fulletons informatius de la Conselleria d'Educació: «L'oferta formativa de Formació Professional a les Illes Balears per al curs 2007/2008»; «Oferta educativa a les Illes Balears el curs 2008/2009» i la «Guia de l'Ensenyament del curs 2007/2008 (després de l'ESO, després del batxillerat i oferta de Formació Professional a Menorca)», editada per la Delegació Territorial d'Educació i Cultura a Menorca.

ANÀLISI DE LES DADES ESTADÍSTIQUES GENERALS: MILLORA EN ALGUNS INDICADORS

Tot i l'increment notable de població escolaritzada, el conjunt del sistema educatiu ha anat assumint els reptes plantejats; no sempre ho ha assolit amb èxit, però sí de cada vegada amb més organització i formació. Els resultats globals ofereixen una millora en molts aspectes (principalment, en relació amb els resultats de les avaluacions, que milloren substancialment), tot i que continua la manca de resposta per construir instal·lacions, disminuir el nombre d'aules prefabricades, que, any rere any, s'han d'instal·lar als centres per fer front a la demanda

² Podeu consultar-ne els indicadors a: <www.obsam.org>.

d'escolarització, i permetre una escolarització adequada a tota la població escolar. Les mancances en infraestructures apuntades en estudis anteriors continuen en el mateix estat i són greus a Alaior, Sant Lluís, el Mercadal i a Maó, on la manca d'instal·lacions ha provocat reivindicacions per part de les associacions de pares i mares, ja que l'Administració intervé amb lentitud per fer front a l'augment del nombre d'alumnes.

Si bé és cert que l'Administració no ha respost amb agilitat per oferir edificis i instal·lacions en condicions, també ho és que, al llarg dels cursos estudiats, ha augmentat el nombre de professors i també el de professors de suport per als programes d'atenció als alumnes amb condicions més desfavorides: alumnes immigrants nous, alumnes amb necessitats educatives especials i específiques, alumnes en situació de risc social o amb problemàtica social i familiar, els quals tenen menys oportunitats d'accedir a les titulacions exigides i al nivell requerit per la societat actual.

Matrícula per municipis i etapes educatives

L'increment total de matrícula des del curs 2004/2005 és notable: 1.036 alumnes al llarg de tres cursos escolars. I no han construït cap escola, excepte la de Sant Climent, que va ser inaugurada el curs 2007/2008, després de més de deu anys de reivindicacions per part de la comunitat educativa de la localitat. Cal considerar que, a Menorca, parlar de 1.036 alumnes nous en tres cursos escolars representa omplir una o dues escoles grans de nova creació.

És cert que cap alumne no ha quedat sense escolaritzar, però les condicions en què ho han estat són deficientes, ja que ha estat possible a costa d'ocupar molts espais comuns i aules prefabricades. Les escoles més saturades (Alaior, el Mercadal, Sant Lluís i algunes de Maó) han perdut molts dels espais que ofereixen qualitat al sistema educatiu: biblioteca, laboratori, aules d'expressió plàstica i musical, aules de psicomotricitat o d'educació física i sales d'actes, entre d'altres. A més, la massificació, com que obliga a reduir l'espai vital, provoca més problemàtiques de disciplina; hem constatat un augment molt considerable de conductes indisciplinades els darrers cursos de la primària, tot i que les causes són múltiples, ja que el repunt de la conflictivitat a primària és general. El que sí que podem constatar és que aquelles escoles que han pogut mantenir un cert equilibri entre l'espai i el nombre de matriculats han pogut gestionar molt més bé la disciplina que no aquells centres que s'han vist desbordats per les necessitats d'espai i per l'augment descontrolat de la matrícula.

Davant aquestes dades, podem constatar la manca de resposta institucional per fer front a un problema que ve d'enrere i que tots els estudis de prospecció acurats havien previst.

MATRÍCULA PER MUNICIPIS I PER ETAPES. CURS 2007/2008

	Infantil	Primària	Secundària	Batxilerat	CFGM	GFGS	Garantia	EOI	Conservatori	TOTAL
Sant Lluís	219	360								579
El Castell	144	340								484
Maó	1.098	1.942	1.520	441	340	133	63	390	192	6.119
Alaior	241	508	392	88	19	0	15			1.263
El Mercadal	82	153								235
Fornells	17	36								53
El Migjorn Gran	46	67								113
Ferrieres	152	308	319	48	30		8			865
Ciutadella	882	1.823	1.057	273	161	29	29	210	93	4.557
TOTAL	2.881	5.537	3.288	850	550	162	115	600	285	14.268

11.706 alumnes cursen les etapes d'educació infantil, primària i secundària obligatòries; 850 cursen el batxillerat, amb un increment significatiu en relació amb el curs anterior, en què hi havia 787 matriculats; 712 alumnes cursen els cicles de Grau Mitjà i de Grau Superior, amb un increment de 64 alumnes sobre el curs 2006/2007 (648); 600 estan matriculats en algun nivell de l'Escola Oficial d'Idiomes, xifra que experimenta un descens poc significatiu (sis alumnes manco en relació amb el curs 2006/2007), i 285 estan matriculats al Conservatori de Música de Maó, xifra que representa un augment també poc significatiu (cinc alumnes més que el curs 2006/2007).³

Considerats els increments per etapes, n'extraïem unes dades que podem considerar globalment positives:

Etapla educativa	Curs 2004/2005	Curs 2007/2008	Diferència	% increment
Infantil	2.693	2.881	188	3,43%
Primària	4.939	5.537	598	6,05%
Secundària	3.452	3.288	-164	-4,77%
Batxillerat	752	850	98	6,51%
Cicles formatius	538	712	174	16,17%
Garantia Social	105	115	10	4,7%
EOI	531	600	69	6,4%
Conservatori	222	285	63	14,18%

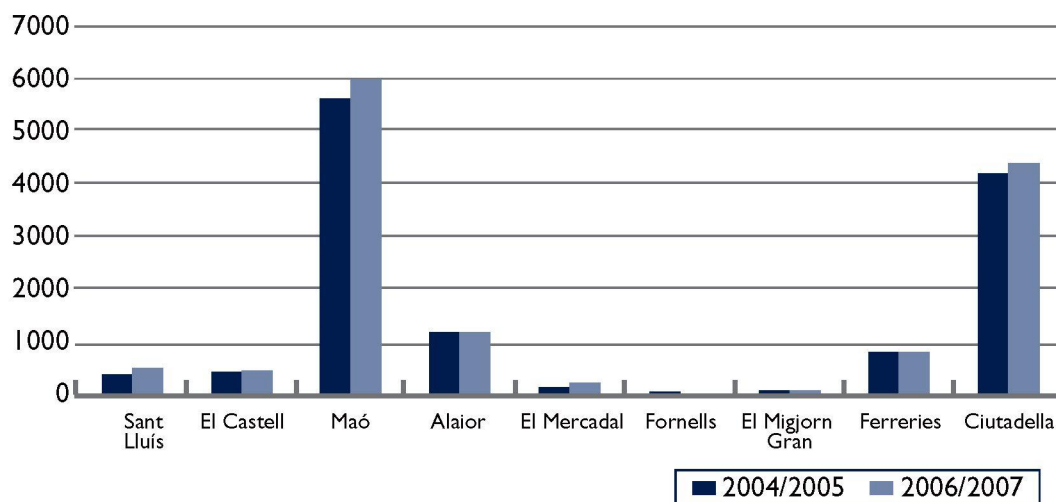
L'increment percentual més elevat es produeix en els cicles formatius de Grau Mitjà i de Grau Superior, un 16,17%, seguit del batxillerat en ensenyaments de règim general, amb un 6,51%. Aquestes dades són, lògicament, optimistes i representen un salt qualitatiu important. Desconeixem les causes del decreixement del nombre d'alumnes a la secundària obligatòria. En els ensenyaments de règim especial, destaca el creixement del percentatge de matriculats al Conservatori de música, 14,18%, i l'increment del 6,4% a l'Escola Oficial d'Idiomes.

CREIXEMENT PER MUNICIPIS ENTRE ELS CURSOS 2004/2005 I 2006/2007				
	2004/2005	2006/2007	2007/2008	DIFERÈNCIA
Sant Lluís	453	549	579	126
El Castell	458	487	484	26
Maó	5.647	6.025	6.119	472
Alaior	1.250	1.251	1.263	13
El Mercadal	187	243	235	48
Fornells	55	45	53	-2
El Migjorn Gran	100	108	113	13
Ferrerries	852	834	865	13
Ciutadella	4.230	4.429	4.557	327
TOTAL	13.232	13.971	14.268	1.036

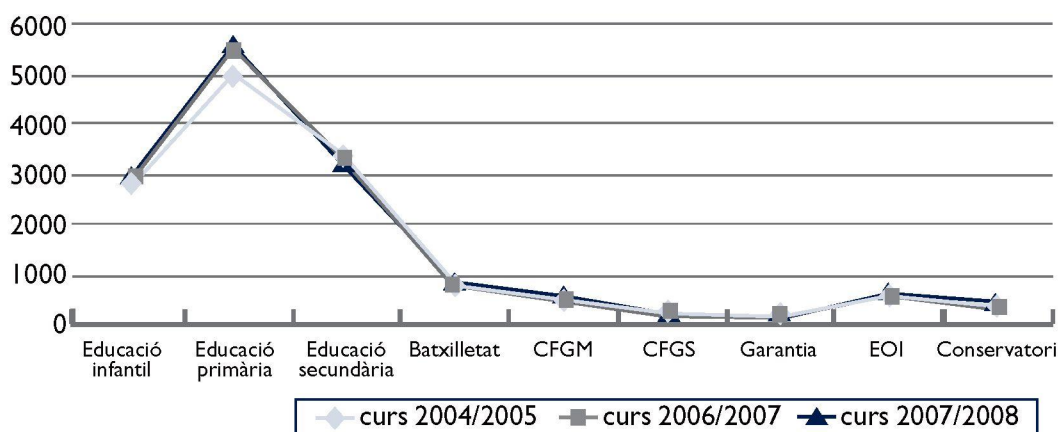
³ Dades i gràfic d'elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per la Delegació Territorial d'Educació a Menorca, de la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears, actualitzades el juliol de 2009.

Pel que fa a l'augment del nombre de matriculats, per municipi, destaquen els increments de Maó, Ciutadella i Sant Lluís, i el descens de la matrícula a l'escola de Fornells. Els municipis del Migjorn Gran, Ferreries i Alaior es mantenen a l'alça, però amb una tendència molt poc significativa, tenint en compte els tres darrers cursos escolars. Cal que fem una referència explícita al cas d'Alaior, municipi on hem apuntat problemes d'espai importants, tot i que el nombre d'alumnes ha tingut un creixement molt moderat; l'explicació és que l'increment de matrícula es produí en cursos anteriors i, per tant, Alaior arrossega un problema greu per manca de planificació educativa. És el mateix cas de Maó i Sant Lluís.

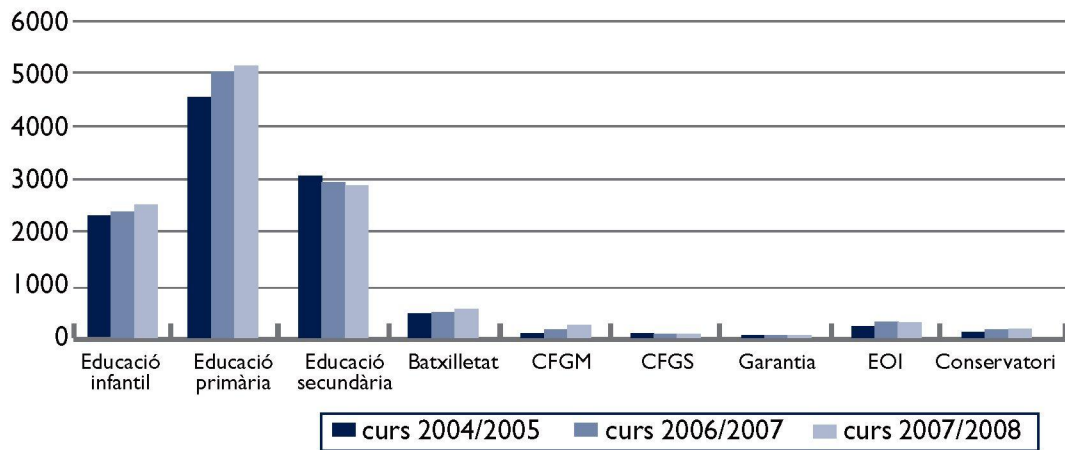
GRÀFIC 1

GRÀFIC 2

GRÀFIC 3

Pel que fa als percentatges entre la població total i la matriculada, tenim aquestes dades rellevants:

- El padró de final de 2007 recull una població total de 90.235 habitants.
- La franja d'edat corresponent als estudis postobligatoris estableix una població de 4.537 habitants.
- El total de matriculats als estudis de batxillerat és de 850 estudiants i de 712 als cicles de Formació Professional. Per tant, el percentatge de persones que cursen batxillerat, sobre el total de la població, és d'un 18,73%, percentatge significativament més elevat que el del curs 2004/2005, que era d'un 13,06%; la Formació Professional augmenta fins a un 15,69 %, quan el curs 2004/2005 estava representada per un 9,22%. Per tant, aquestes xifres fan ser optimistes i pensar que els esforços de tota la comunitat educativa, inclosa la gestió dels governs de la comunitat, donen fruits, a més d'altres indicadors i factors de caire cultural, social i econòmic.
- Per tant, registrem que el 34,05% de la població que té entre 15 i 19 anys està matriculada en algun cicle formatiu de grau de Formació Professional o en alguna de les modalitats de batxillerat. La millora és molt significativa, si tenim en compte que el curs 2004/2005 el percentatge de matriculats en estudis postobligatoris era d'un 22,28%.

Hem de considerar aquestes xifres de manera aproximada, ja que ens és pràcticament impossible saber el nombre real de persones censades i en aquests moments tampoc no sabem quantes persones cursen aquests estudis postobligatoris i que han superat la franja d'edat considerada, és a dir, tenen més de 20 anys.⁴

⁴ Dades d'elaboració pròpia a partir de les informacions del padró d'habitants de 2007, indicadors bàsics, estructura de la població per edats i sexe 2007, que trobarem a la pàgina web de l'OBSAM (IME, Menorca), actualitzades a principi de l'any 2008; les podem consultar a la pàgina web de l'organisme: www.obsam.org.

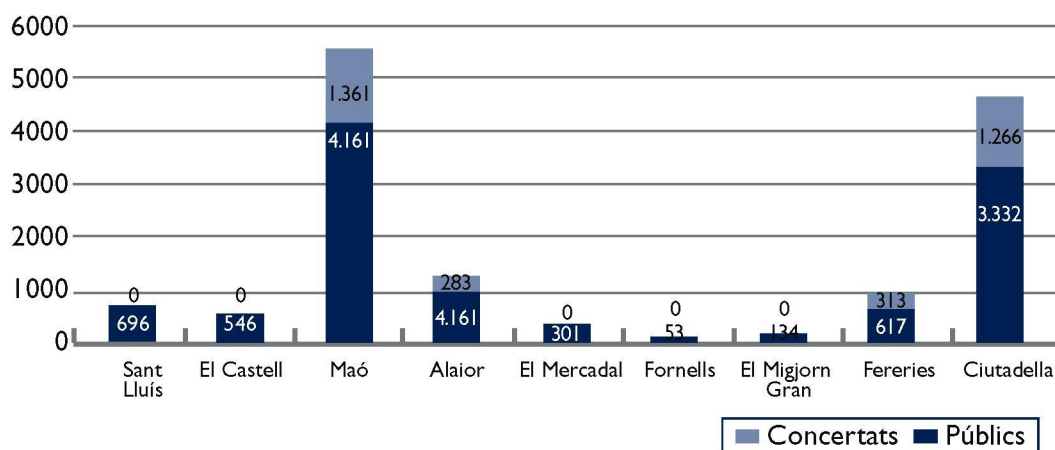
Matrícula per titularitat

Els percentatges entre l'escola concertada i la pública es mantenen i es consoliden. L'escola pública manté una presència majoritària enfront d'una escola concertada, que manté fidel una bona part de la població. En altres estudis, ja hem aprofundit sobre les causes d'aquesta situació. L'aposta, des de fa anys, d'uns col·lectius sensibilitzats de pares i professionals de l'educació per posicionar-se a favor d'una escola pública de qualitat ens ha portat a la fortalesa i presència de la pública, en comparació amb altres regions de l'Estat espanyol o, fins i tot de, les Illes Balears, on la presència de l'escola concertada i privada és majoritària.

**MATRÍCULA PER MUNICIPIS I PER TITULARITAT:
CENTRES PÚBLICS I CENTRES CONCERTATS CURS 2007/2008**

	Sant Lluís	El Castell	Maó	Alaior	El Mercadal	Fornells	El Migjorn Gran	Fereries	Ciutadella	TOTAL	%
PÚBLICS	696	546	4161	946	301	53	134	617	3.332	10.786	76,99%
CONCERTATS	0	0	1.361	283	0	0	0	313	1.266	3.223	23,00%
TOTAL	696	546	5.522	1.229	301	53	134	930	4.598	14.009	99,99%

GRÀFIC 4

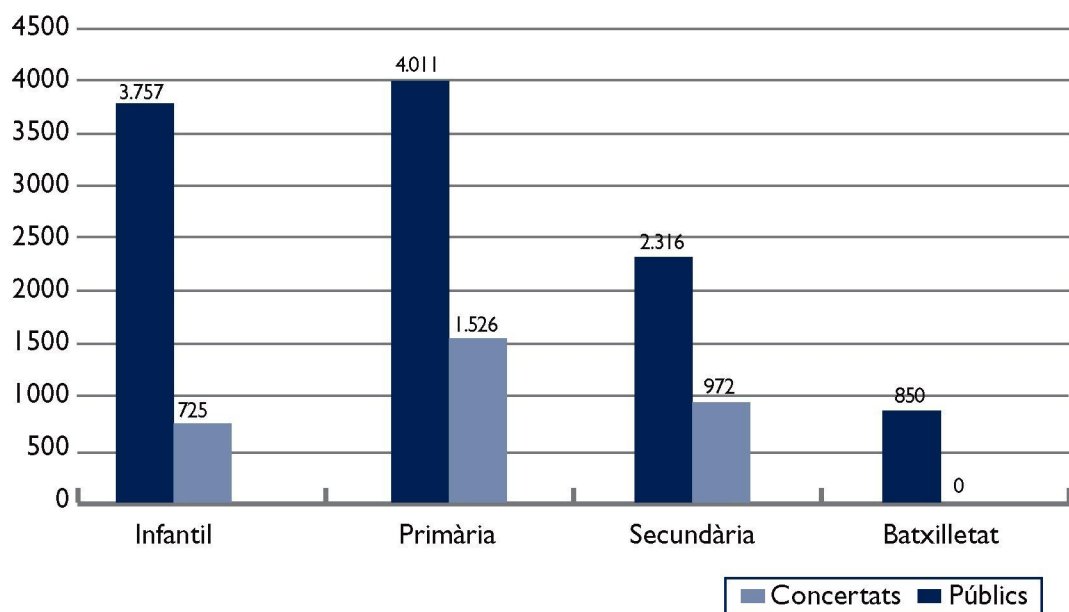
El curs 2004/2005, l'escola pública acollia el 74,88% i la concertada, un 25,11%; el curs 2007/2008, les proporcions es mantenen, tot i que el percentatge apuja lleugerament a la pública: 76,99%, a la pública i 23,00%, a la concertada.

Per etapes, el percentatges no varien gaire:

	Públics	Concertats	TOTALS
Infantil	3.757	725	4.482
Primària	4.011	1.526	5.537

	Públics	Concertats	TOTALS
Secundària	2.316	972	3.288
Batxillerat	850	0	850
TOTAL	10.934	3.223	14.157

GRÀFIC 5

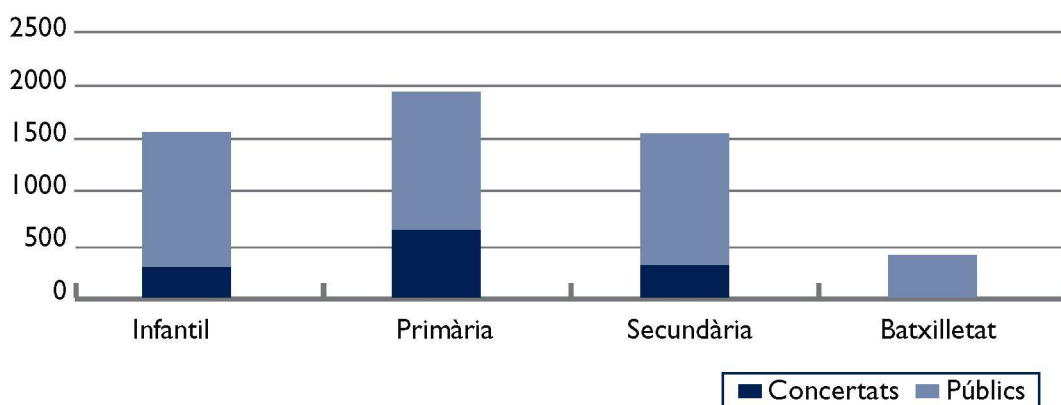

Les diferències més significatives les detectam a l'etapa d'educació infantil, a favor de la pública, i al batxillerat, en què no hi ha cap centre concertat de Menorca que n'imparteixi.

Per municipis, els percentatges són els següents:

MAÓ			
	Concertat	Públic	
Infantil	325	1.233	1.558
Primària	650	1.292	1.942
Secundària	386	1.134	1.520
Batxillerat	0	441	441
TOTAL	1.361	4.100	5.461
	24,92%	75,07%	99,99%

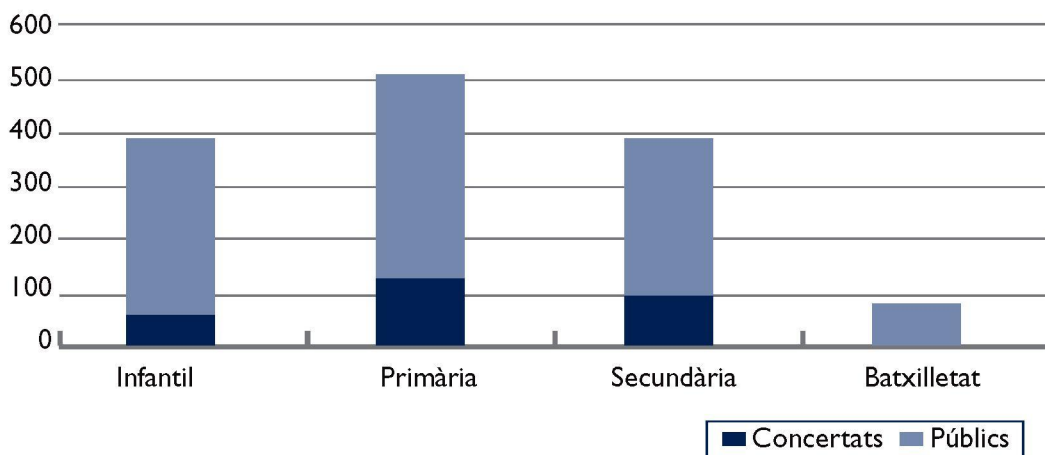
GRÀFIC 6

ALAIOR

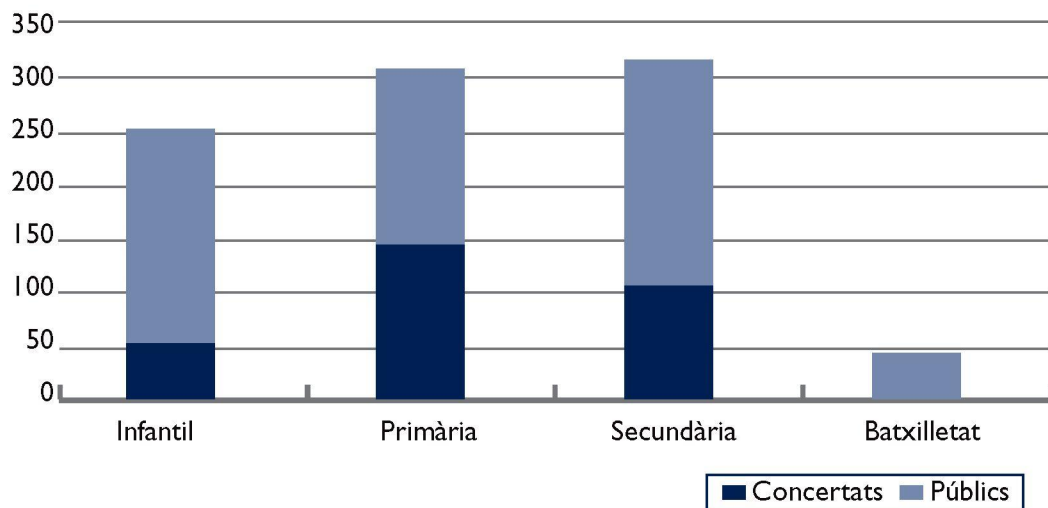
	Concertat	Públic	
Infantil	62	327	389
Primària	122	386	508
Secundària	99	293	392
Batxillerat	0	88	88
TOTAL	283	1.094	1.377
	20,55%	79,44%	99,99%

GRÀFIC 7

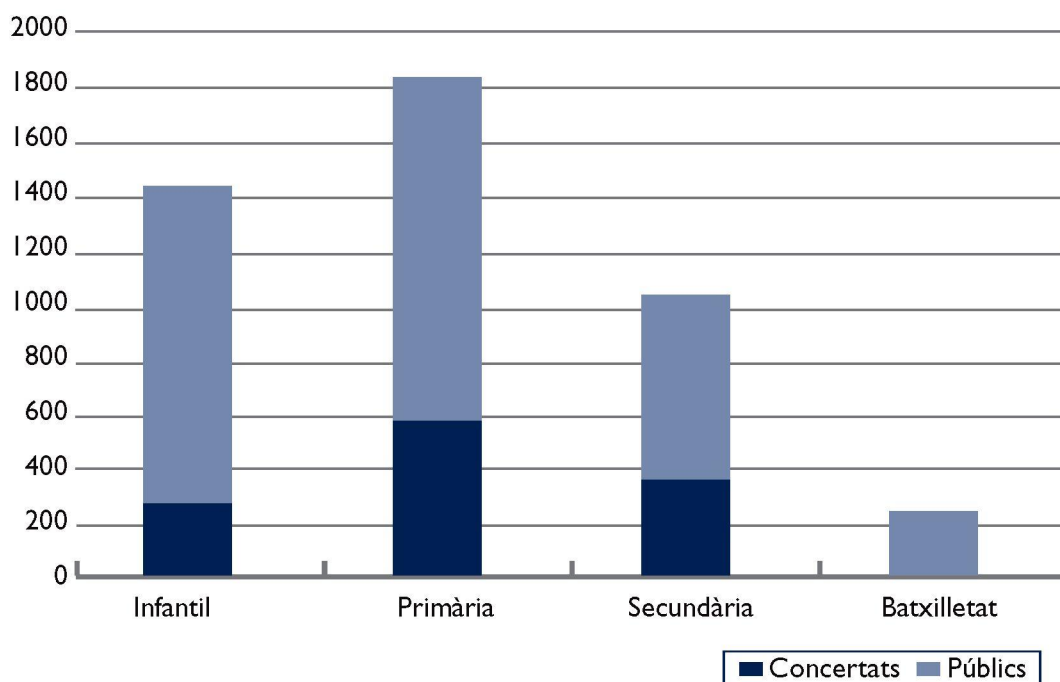
FERRERIES			
	Concertat	Públic	
Infantil	59	196	255
Primària	147	161	308
Secundària	107	212	319
Batxillerat	0	48	48
TOTAL	313	617	930
	33,65%	66,34%	99,99%

GRÀFIC 8

CIUTADELLA			
	Concertat	Públic	
Infantil	279	1.166	1.445
Primària	607	1.216	1.823
Secundària	380	677	1.057
Batxillerat	0	273	273
TOTAL	1.266	3.332	4.598
	27,53%	72,46%	99,99%

GRÀFIC 9

Per tant, el municipi que té més presència de l'escola concertada religiosa és Ferreries, on més d'un terç de la població va a l'escola concertada.

Les variacions són significatives, si comparem els cursos 2004/2005 i 2007/2008, en les proporcions entre la concertada i la pública dels pobles de l'illa.

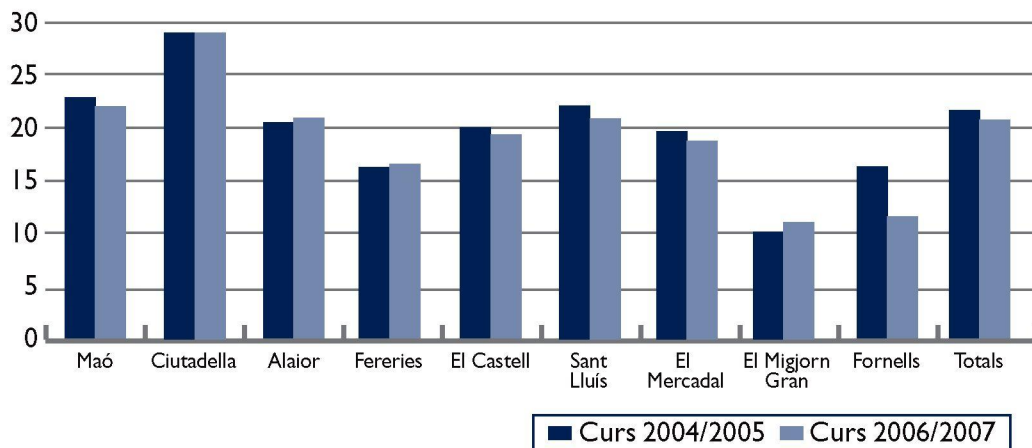
Municipis	Concertat curs 2004/2005	Curs 2007/2008	% variació	Públic curs 2004/2005	Curs 2007/2008	% Variació
Maó	29,29%	24,92%	-4,37%	70,70%	75,07%	+4,43%
Alaior	27,22%	20,55%	-6,67%	72,77%	79,44%	+6,67%
Ferreries	38,03%	33,65%	-4,38%	61,96%	66,34%	+4,38%
Ciutadella	34,96%	27,53%	-7,43%	65,03%	72,46%	+7,43%

Podem observar que, a Alaior i a Ciutadella, es produeix una reducció significativa d'un 6,67% i d'un 7,43%, respectivament, en la matrícula de les escoles concertades a favor dels centres públics, durant tres cursos escolars. Encara hem estudiat pocs anys per poder treure'n conclusions sòlides, però podem constatar que hi ha una lleugera tendència vers l'augment de matrícula a l'escola pública mentre que minva progressivament el percentatge a l'escola concertada. Sens dubte, ens podem referir, amb totes les reserves, a una tendència lenta, però progressiva, a favor de l'escola pública.

Ràtios d'alumnes per aula

ALUMNES PER AULA. CENTRES PÚBLICS D'INFANTIL I DE PRIMÀRIA		
PÚBLICS		
	Curs 2004/2005	Curs 2007/2008
Maó	23,97	23,07
Ciutadella	25,26	24,98
Alaior	22,09	22,6
Fereries	17,76	18,14
El Castell	21,8	21,04
Sant Lluís	23,84	22,26
El Mercadal	20,77	19,58
El Migjorn Gran	11,11	12,55
Fornells	18,33	13,25
TOTALS	22,89	22,37

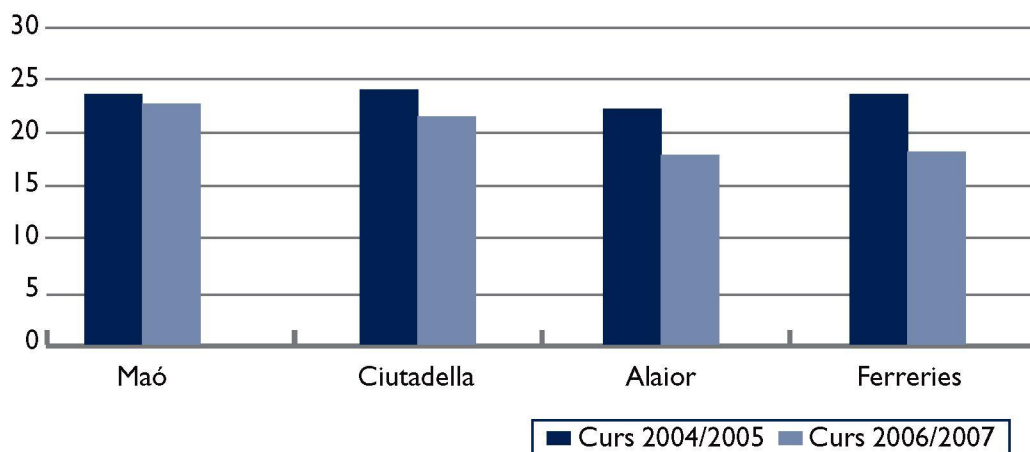
GRÀFIC 10

Les ràtios dels centres públics d'infantil i de primària es mantenen més o manco igual, amb una lleugeríssima tendència a la baixa, tot i que, en tres cursos, la reducció és insignificant: dels 22,89 alumnes per aula del curs 2004/2005 als 22,37 del curs 2007/2008.

ALUMNES PER AULA. CENTRES CONCERTATS D'INFANTIL I DE PRIMÀRIA		
CONCERTATS		
	Curs 2004/2005	Curs 2007/2008
Maó	26,25	25,65
Ciutadella	26,33	24,61
Alaior	24,83	20,44
Fereries	26,33	20,6
TOTALS	26,15	24,2

GRÀFIC 11

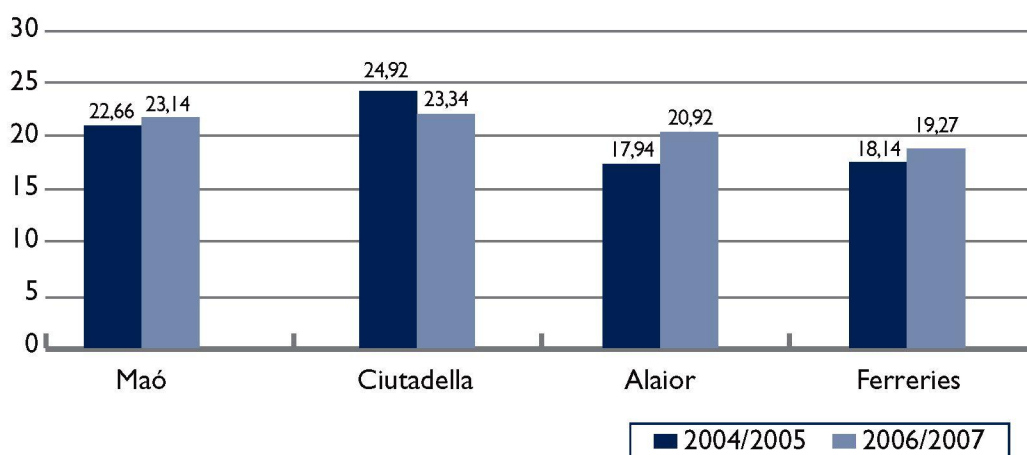

Els centres concertats tenen més alumnes per aula. Tot i això, en tres cursos la xifra s'ha reduït de manera significativa, segurament a causa de la tendència a l'alça dels centres públics: dels 26,15 alumnes per aula el curs 2004/2005 passen als 24,2 el curs 2007/2008.

ALUMNES PER AULA. CENTRES PÚBLICS DE SECUNDÀRIA

PÚBLICS		
	Curs 2004/2005	Curs 2007/2008
Maó	22,66	23,14
Ciutadella	24,92	23,34
Alaior	17,94	20,92
Ferreries	18,14	19,27
TOTALS	21,87	23,72

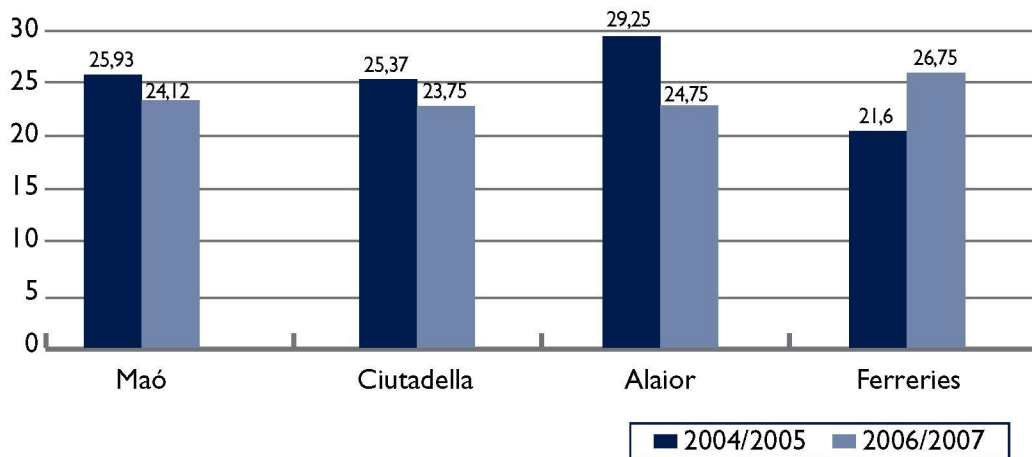
GRÀFIC 12

Els centres públics de secundària han incrementat el nombre d'alumnes per aula: dels 21,87 alumnes per aula del curs 2004/2005 han passat a 23,72 el 2007/2008.

ALUMNES PER AULA. CENTRES CONCERTATS DE SECUNDÀRIA		
CONCERTATS		
	Curs 2004/2005	Curs 2007/2008
Maó	25,93	24,12
Ciutadella	25,37	23,75
Alaior	29,25	24,75
Ferrerries	21,6	26,75
	25,51	25,32

GRÀFIC 13

Els centres concertats de secundària també redueixen el nombre d'alumnes per aula de manera gairebé insignificant, però els centres públics mantenen la tendència observada d'augment del percentatge de matrícules: passen de 25,51 alumnes per aula a 25,32 el curs 2007/2008.

En cap cas, no podem considerar que les ràtios anotades representin cap motiu de preocupació en la qualitat de l'educació, tot i que hem de comptabilitzar l'augment considerable de la complexitat i diversitat a les aules. Si bé és cert que les ràtios no han augmentat, també ho és que sí que ho ha fet l'heterogeneïtat, i això, juntament amb la manca d'inversions en infraestructures, incideix de manera negativa en la qualitat de la relació entre el professor i l'alumne.

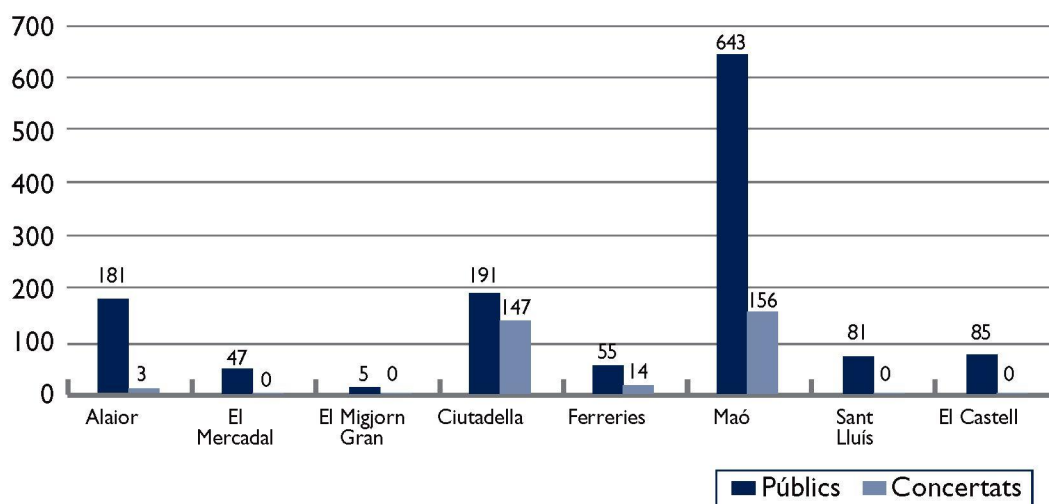
De tota manera, no podem atribuir la qualitat al factor exclusiu de les ràtios. Els estudis publicats arreu constaten que, si bé és un factor important, no és decisiu a l'hora d'obtenir èxit escolar; el clima al centre i a l'aula i la tasca dels professors preparats i motivats esdevenen els eixos fonamentals per garantir l'èxit escolar majoritari.

ALUMNES IMMIGRANTS, PER MUNICIPIS I PER TITULARITAT

La major part dels alumnes immigrants es concentren en els centres públics, amb una tendència al creixement progressiu. L'augment de la immigració ha estat constant els darrers anys i ha desbordat la capacitat d'acollida dels centres i de la societat, com ja havíem apuntat en estudis anteriors.

ALUMNES IMMIGRANTS. PER MUNICIPIS I TITULARITAT. CURS 2007/2008			
	Públics	Concertats	
Alaior	181	3	184
El Mercadal	47	0	47
El Migjorn Gran	5	0	5
Ciutadella	191	147	338
Ferreries	55	14	69
Maó	643	156	799
Sant Lluís	81	0	81
El Castell	85	0	85
	1288	320	1608

GRÀFIC 14

QUADRE RESUM DELS ALUMNES IMMIGRANTS, PER POBLACIÓ, ETAPA I TITULARITAT DELS CENTRES EDUCATIUS

Municipi	Alumnes immigrants. Ed. infantil i primària	Total d'alumnes. Ed. infantil i primària	%	Alumnes immigrants. Ed. secundària	Total d'alumnes. Ed. secundària	%	Alumnes immigrants. Estudis postobligatoris	Total d'alumnes. Estudis postobligatoris	%
Alaior Públic	109	560	19,46%	60	292	20,55%	11	122	9,02%
Alaior Concertat	2	183	1,09%	1	100	1,00%			
El Mercadal Públic	42	238	17,65%						
Fornells Públic	5	52	9,62%						
El Migjorn Gran Públic	5	113	4,42%						
Ciutadella Públic	141	1557	5,97%						
Ciutadella Concertat	113	877	4,64%	50	676	4,74%	22	491	4,48%
Ferreties Públic	28	254	11,02%	27	212	12,74%	5	86	5,81%
Ferreties Concertat	12	205	5,85%	2	107	1,87%			
Maó Públic	408	2076	13,39%	235	1133	15,48%	78	975	8,00%
Maó Concertat	106	970	3,47%	50	385	3,22%			
Sant Lluís Públic	81	580	13,97%						
El Castell Públic	85	484	17,56%						
TOTALS	1010	8149	12,39%	425	2905	14,62%	116	1674	6,92%

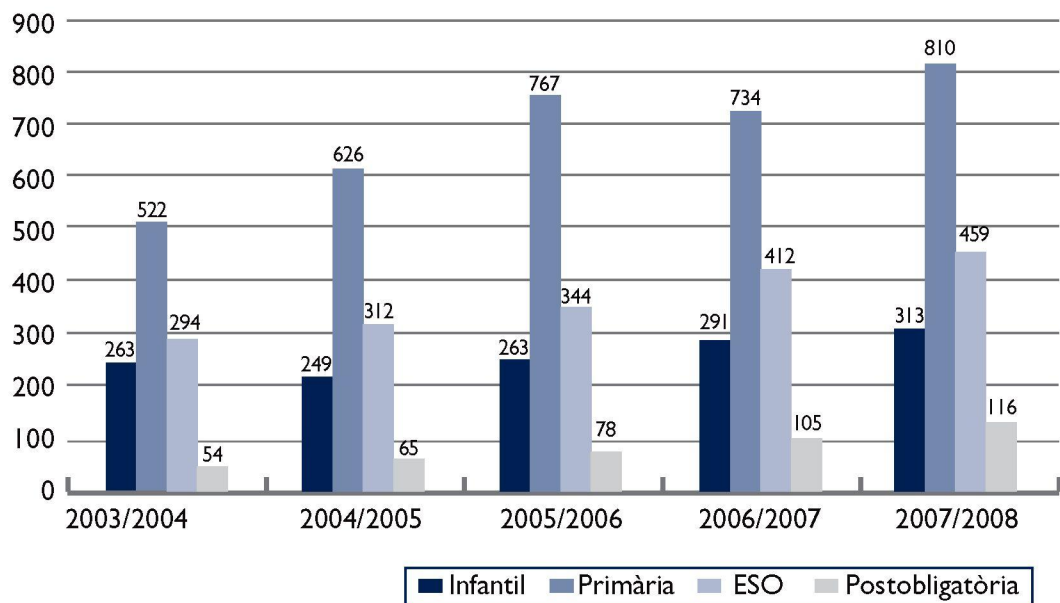
Tot seguit, comentem algunes de les dades més significatives derivades d'aquestes estadístiques:

- La majoria dels alumnes immigrants estan escolaritzats a les escoles públiques. Destaca el municipi d'Alaior, on l'escola pública acull un 20% de població immigrant, mentre que la concertada n'acull només un 1%. A Ciutadella és on el repartiment d'alumnes immigrants entre centres públics i concertats és més equilibrat. A Maó, també hi ha diferències molt significatives entre les escoles públiques i concertades d'infantil i primària (13,39% a la pública i 3,47% a la concertada).
- En total, hi ha 1.551 immigrants matriculats a les escoles menorquines, d'un total de 12.728 alumnes; per tant, un 12,18% de la població escolar escolaritzada és immigrant.
- La secundària és l'etapa que concentra més alumnes immigrants, un 14,62%, mentre que a les etapes postobligatòries el percentatge es redueix a un 6,92%.
- El Migjorn Gran i Ferreries són els municipis que tenen el percentatge més baix d'alumnes immigrants a les aules.
- Els municipis d'Alaior, el Mercadal, Sant Lluís, el Castell i Maó acullen els percentatges més elevats d'alumnes immigrants.
- L'augment del nombre d'alumnes immigrants manté una línia progressiva: dels 1.133 alumnes matriculats el curs 2003/2004, hem passat a 1.712 el curs 2007/2008. Podem comprovar que en aquestes dades hi ha discrepàncies, ja que les xifres proporcionades per la Conselleria d'Educació no corresponen a les mateixes dates i, per aquest motiu, el nombre d'immigrants varia d'un trimestre a un altre i les sumes no són exactes entre els gràfics i les dades recollides.

**EVOLUCIÓ DE LES DADES D'ALUMNES IMMIGRANTS.
CURSOS 2003/2004 A 2007/2008**

	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
INFANTIL	263	249	263	291	318
PRIMÀRIA	522	626	767	734	819
ESO	294	312	344	412	459
POSTOBLIGTÒRIA	54	65	78	105	116
	1.133	1.252	1.452	1.542	1.712

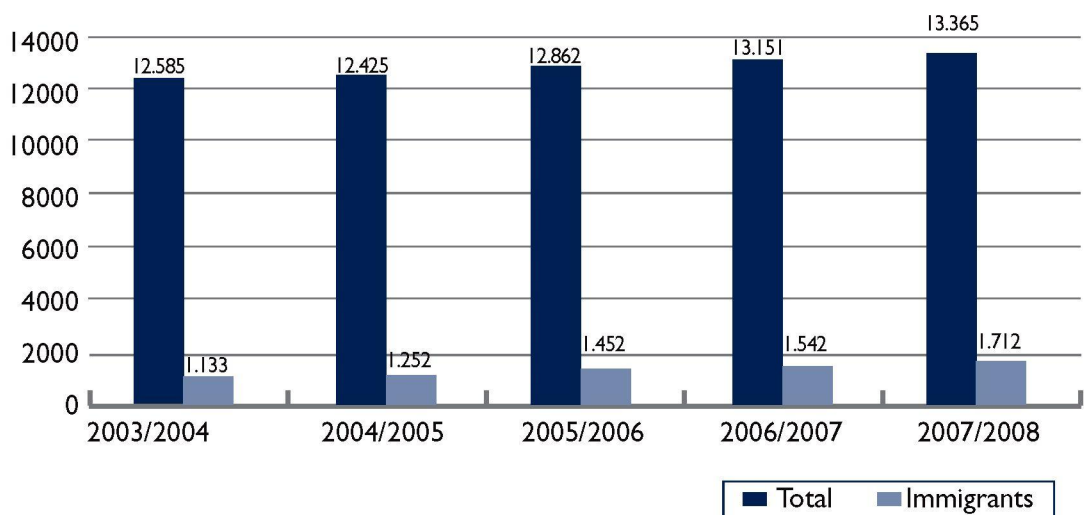
GRÀFIC 15

POBLACIÓ ESCOLARITZADA. ALUMNES IMMIGRANTS

	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
TOTAL	12.585	12.425	12.862	13.151	13.365
IMMIGRANTS	1.133	1.252	1.452	1.542	1.712

GRÀFIC 16

- Els municipis que han incrementat més el percentatge d'alumnes immigrants els darrers cursos són el Mercadal, Sant Lluís, el Castell i Maó.
- Les nacionalitats amb més presència són l'equatoriana, la marroquina i la britànica, per aquest ordre, seguides de la boliviana, la colombiana i l'argentina.

TOTALS ALUMNES IMMIGRANTS ORDENATS PER PERCENTATGES I PROCEDÈNCIA. CURS 2007/2008		
Procedència	Total	Percentatge
Equador	351	20,50%
Marroc	261	15,25%
Gran Bretanya	244	14,25%
Bolívia	138	8,06%
Colòmbia	106	6,19%
Argentina	104	6,07%
Brasil	54	3,15%
Itàlia	53	3,10%
Romania	43	2,51%
Uruguai	43	2,51%
Perú	41	2,39%
Alemanya	30	1,75%
Xina	28	1,64%
Cuba	25	1,46%
República Dominicana	23	1,34%
Rua	17	0,99%
Veneçuela	15	0,88%
Illes Filipines	14	0,82%
França	13	0,76%
Bulgària	12	0,70%
Portugal	12	0,70%
Algèria	12	0,70%

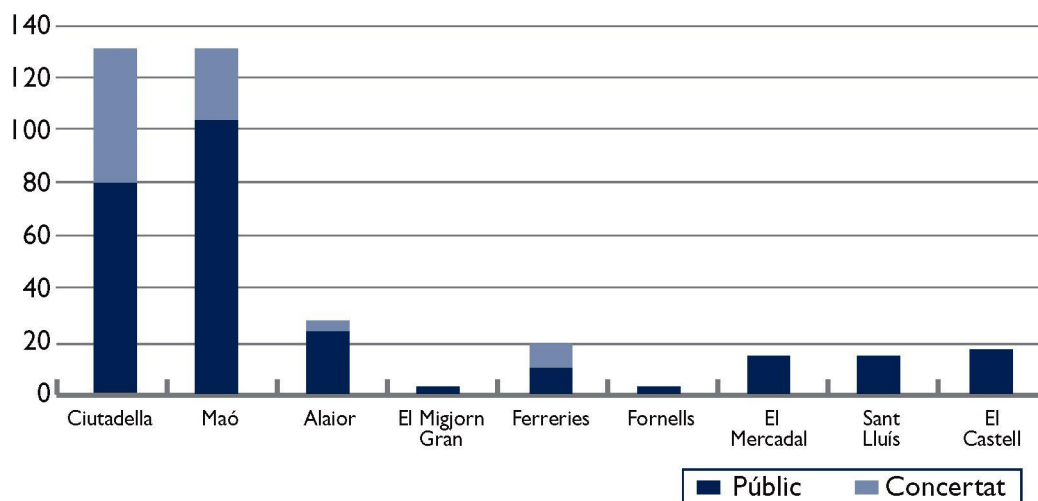
Procedència	Total	Percentatge
Equador	9	0,53%
Xile	7	0,41%
Irlanda	7	0,45%
Suïssa	5	0,29%
Nicaragua	5	0,29%
Amèrica del Nord	5	0,29%
Ucraïna	5	0,29%
Índia	4	0,23%
Índia	3	0,19%
Holanda	3	0,18%
Irlanda	3	0,18%
Mèxic	3	0,18%
Polònia	3	0,18%
Andorra	2	0,12%
Àustria	2	0,12%
Bèlgica	2	0,12%
Bengala	2	0,12%
Gàmbia	2	0,12%
Mali	2	0,12%
Camerun	1	0,06%
Bangladesh	1	0,06%
Bòsnia	1	0,06%
Eslovènia	1	0,06%
Líban	1	0,06%
Senegal	1	0,06%
Singapur	1	0,06%
Sud-àfrica	1	0,06%
	1.721	100,61%

ALUMNES AMB NECESSITATS EDUCATIVES ESPECIALS

Ja hem comentat, en articles anteriors, que l'atenció progressiva a les persones amb discapacitat és un valor destacat de l'escola pública menorquina. La proporció d'alumnes amb necessitats educatives especials entre l'escola pública i la concertada continua la mateixa tendència: la majoria (tres quartes parts dels alumnes amb discapacitat) dels alumnes estan escolaritzats a l'escola pública, mentre que la concertada n'acull una quarta part. Els centres públics acullen el 75,62% i els centres concertats, un 24,37%. El percentatge augmenta de manera poc significativa des del curs 2004/2005 a favor dels centres públics (72,67%, als centres públics i 27,32%, als centres concertats, el curs 2004/2005).

NECESSITATS EDUCATIVES ESPECIALS PER LOCALITATS. CURS 2007/2008.			
EDUCACIÓ INFANTIL I PRIMÀRIA			
	Públic	Concertat	TOTAL
Ciutadella	81	49	130
Maó	103	27	130
Alaior	26	4	30
El Migjorn Gran	3		3
Ferrerries	11	8	19
Fornells	4		4
El Mercadal	13		13
Sant Lluís	14		14
El Castell	18		18
TOTAL	273	88	361
%	75,62%	24,37%	100%

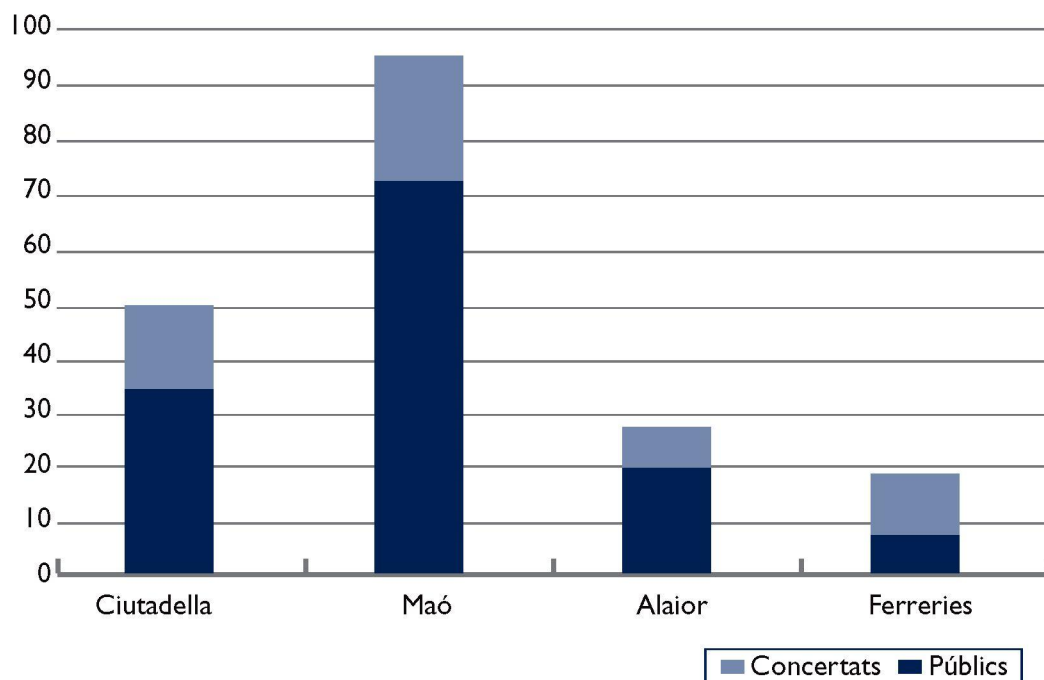
GRÀFIC 17

Ciutadella és el municipi que té un repartiment més equilibrat dels alumnes amb necessitats educatives especials (n.e.e.) entre els centres públics i els concertats. Alaior és el municipi amb més desequilibri i Ferreries és el municipi on el centre concertat acull la majoria d'alumnes amb n.e.e., especialment a la secundària obligatòria.

NECESSITATS EDUCATIVES ESPECIALS. PER LOCALITATS. CURS 2007/2008. EDUCACIÓ SECUNDÀRIA			
	Públic	Concertat	TOTAL
Ciutadella	35	16	51
Maó	73	22	95
Alaior	20	8	28
Ferreries	8	11	19
TOTAL	136	57	193
%	70,46%	29,53%	100%

GRÀFIC 18

El nombre de persones amb necessitats educatives especials diagnosticades augmenta lentament i cal destacar el gran esforç que significa atendre aquests alumnes a les aules, que de per si ja són complexes.

Curs	2006/2007	2007/2008	Diferència
Alumnes amb n.e.e.	474	554	80

Consideram que és important constatar que en un sol curs escolar, 80 alumnes són diagnosticats amb algun tipus de discapacitat o problema d'aprenentatge; creiem que l'increment és notable. Aquestes xifres, juntament amb l'atenció als alumnes nous, obliguen a fer plantejaments didàctics innovadors i assegurar una bona coordinació entre els professors tutors, els professors especialistes i d'àrea, i els equips de suport, formats per una gran heterogeneïtat de perfils professionals. Sense coordinació, la inclusió que suposa acollir tots els alumnes amb discapacitats a les aules ordinàries esdevindrà una fal·làcia, ja que, sense recursos, sense formació ni coordinació i sense innovació ni recerca educativa no es pot millorar la qualitat per a tots els alumnes d'una aula heterogènia.

Concloem amb l'afirmació que férem a l'anuari de 2007: tot i constatar una realitat molt encoratjadora, que implica l'absència de centres d'educació especial a tota l'illa, no podem conformar-nos amb aquesta realitat, ja que el camí per recórrer és llarg i el repte de la inclusió social encara el veiem enfora. Per tant, cal treballar-hi força per aconseguir afavorir els processos d'aprenentatge de tots els alumnes.

PROFESSORS DE MENORCA

L'augment del nombre de professors els darrers anys ha estat notable. Les plantilles s'han reforçat especialment per adaptar els departaments d'Orientació i els equips i professionals de suport a les necessitats educatives. Els darrers tres cursos escolars, el nombre de professors de l'illa de Menorca ha augmentat en més de 125, un nombre considerable, tot i l'increment dels alumnes, especialment els nous. En aquest cas, disposem de dades del curs 2004/2005 que ens permeten fer una comparació a més llarg termini:

PROFESSORS DELS CENTRES DE MENORCA CURS 2007/2008	
Centres públics	991,83
Centres concertats	245,5
Centres de persones adultes	65
Centres de règim especial	57
TOTAL	1.359,33

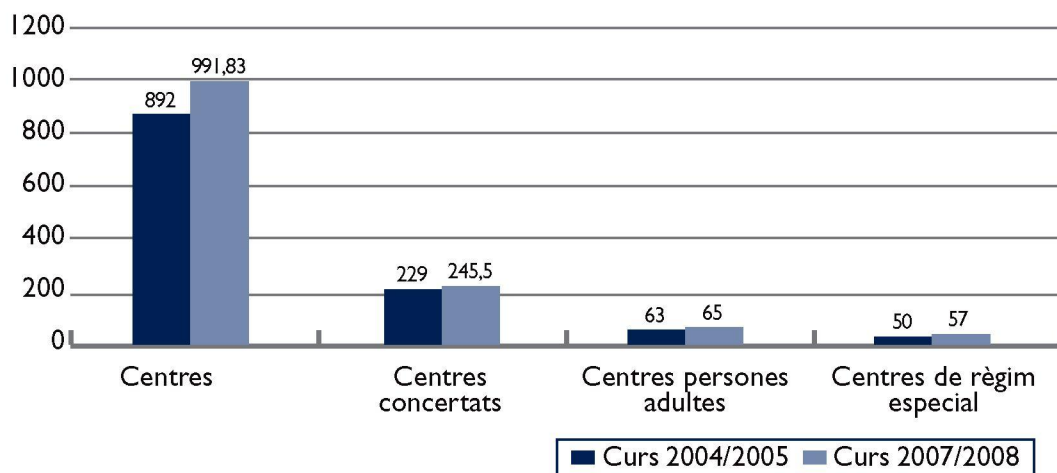
El curs 2007/2008, a Menorca, hi fan feina 1.359 professors.

INCREMENT DEL NOMBRE DE PROFESSORS A DE MENORCA. PERÍODE 2004-2008

	Curs 2004/2005	Curs 2007/2008	Diferència
Centres públics	892	991,83	99,83
Centres concertats	229	245,5	16,5
Centres de persones adultes	63	66	3
Centres de règim especial	50	57	7
TOTAL	1.234	1.359,33	125,33

Increment dels professors entre els cursos 2004/2005 i 2007/2008

GRÀFIC 19

Els professors fan feina bàsicament a la xarxa pública, concretament en són 1.113,5, és a dir, el 81,91% del total. A la concertada hi treballa un 18,09%, 245,5 professors. El pes aclaparador de l'ensenyament públic es fa més palès en el repartiment dels professors.

RESULTATS DEL SISTEMA EDUCATIU DE MENORCA. PROMOCIÓ I TITULACIÓ A L'ETAPA DE SECUNDÀRIA I AL BATXILLERAT

Les Illes Balears tenen unes taxes d'alumnes elevades que no assoleixen els objectius de l'educació secundària i que no n'obtenen el títol: un 38,6%, segons dades del Ministeri d'Educació i Cultura, no n'obtenen el títol, mentre que la mitjana de l'Estat és del 23,6%. Només Ceuta i Melilla tenen taxes encara més baixes (43,3% i 53,7%, respectivament). Aquestes dades es repeteixen al llarg dels anys i no hi ha dades que indiquin progrés.

A l'illa de Menorca, fa quatre cursos que elaborem les dades per a l'anuari sobre la situació educativa. Hem pogut constatar que el nombre de titulats ha millorat de manera significativa, tot i que ha minvat de manera lenta, però continuada, el d'alumnes no titulats.

Convindrà analitzar les causes de la millora lenta, però progressiva, del nombre de titulacions, tant a l'ESO com al batxillerat. En aquests moments, sense tenir-ne dades o proves feaents, atribuïm la millora a:

- La millora de la coordinació i la formació dels professors.
- L'acoblament progressiu entre els professors tutors i d'àrea i els equips de suport dels centres educatius.
- Una exigència social progressiva que una formació adequada és la millor inversió per al futur, tot i que considerem que aquest nivell d'exigència hauria de ser molt més evident.
- La millora qualitativa dels equips de suport interns i externs als centres educatius, i la posada en pràctica de programes concrets que tracten problemes concrets i ofereixen sortides clares a l'escolarització de caire més acadèmic.

RESULTATS ACADÈMICS. CENTRES PÚBLICS D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

RESULTATS CENTRES PÚBLICS		
	Aproven	Suspenen
2005/2006	320	128
2006/2007	366	109
2007/2008	423	95

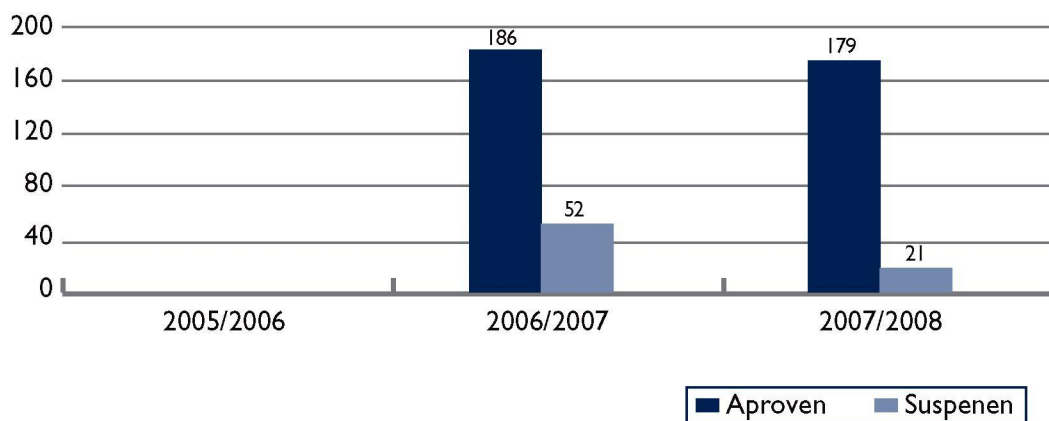
	% Aprovats	% Suspesos
2005/2006	71,42%	28,57%
2006/2007	77,05%	22,94%
2007/2008	81,66%	18,33%

Els resultats dels centres públics al llarg dels tres cursos de què disposem de dades ens ofereix un creixement lent, però constant, en l'obtenció del títol de l'educació obligatòria. Els resultats milloren, si consideram els valors absoluts i també els percentatges. Globalment, passem de gairebé un 30% de suspesos a l'ESO el curs 2005/2006 a manco d'un 20% el 2007/2008. Aquests resultats ens han d'encoratjar, tot i que cal analitzar en profunditat les causes de la millora i les tendències dels pròxims anys.

RESULTATS ACADÈMICS. CENTRES CONCERTATS DE SECUNDÀRIA

RESULTATS CENTRES CONCERTATS		
	Aproven	Suspenen
2005/2006		
2006/2007	186	52
2007/2008	179	21

	% Aprovats	% Suspesos
2006/2007	78,15%	21,84%
2007/2008	89,50%	10,50%

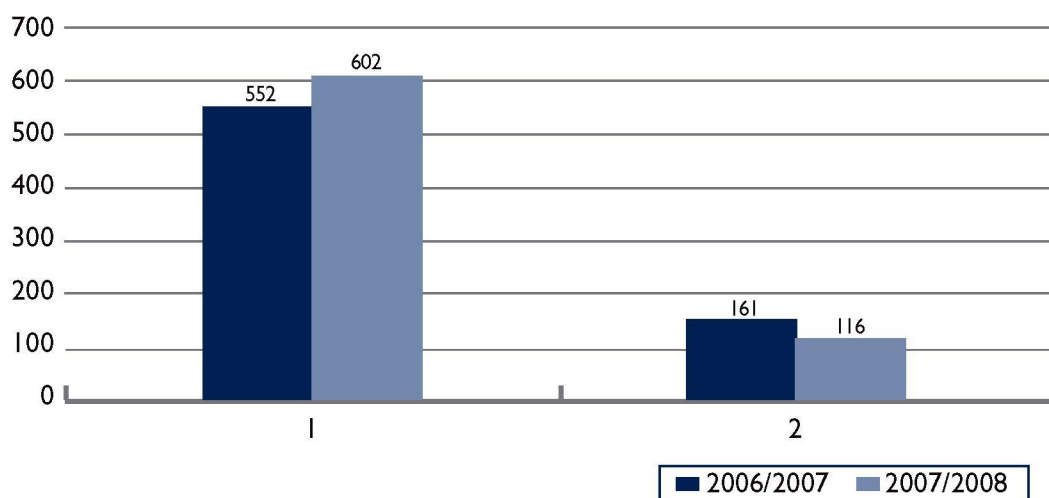
GRÀFIC 20

Els centres concertats presenten uns indicadors de titulació una mica més elevats que els de la secundària pública. En total, la concertada obté uns resultats de titulació de devers el 90% dels alumnes; però decreixen els valors absoluts mentre que augmenten els percentatges. Per tant, l'escola concertada de l'etapa de secundària perd alumnes de manera lleugera, alhora que augmenta els percentatges de titulació.

RESULTATS ACADÈMICS GLOBALS

RESULTATS TOTALS CENTRES			
	Aproven	Suspenen	Alumnes
2006/2007	552	161	713
2007/2008	602	116	718

GRÀFIC 21

	% Aprovats	% Suspesos
2006/2007	77,41%	22,58%
2007/2008	83,84%	16,15%

Els resultats globals de la totalitat dels centres de secundària presenten uns indicadors favorables. Els dos darrers cursos, hem passat d'un 22% de no titulats a només un 16%, tot i que la xifra estadística és molt més buida de significat que els més de 300 alumnes que no han obtingut el títol d'ESO els dos darrers cursos escolars.

Ens manca analitzar els resultats dels programes postobligatoris que desenvolupen les escoles de persones adultes o els centres educatius (programes de Garantia Social o programes de Qualificació Professional Inicial —PQPI— i les proves d'accés lliure als cicles formatius de Grau Mitjà). Per a cursos vinents, ens haurem de dedicar a recollir i analitzar les dades d'aquests programes per comprovar-ne l'efectivitat.

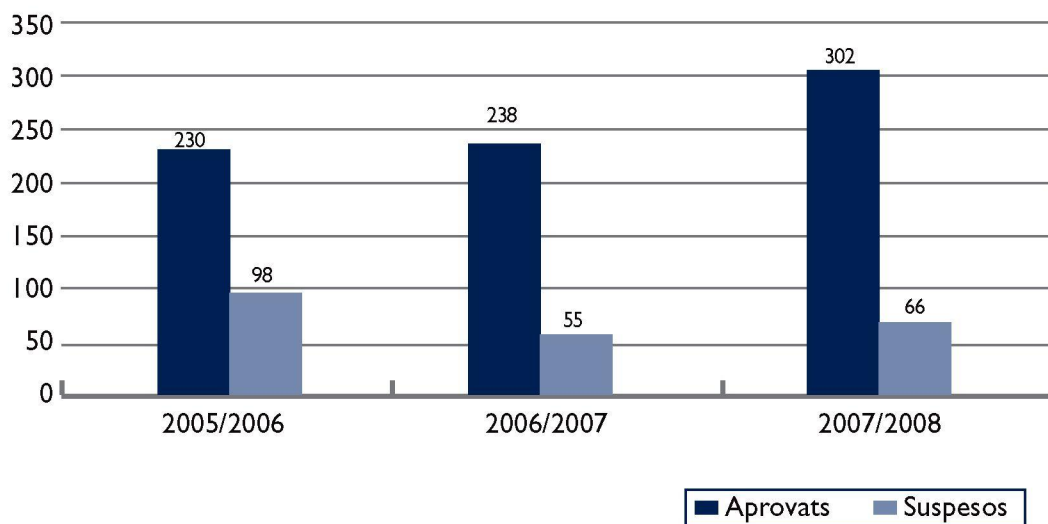
Sigui com sigui, creiem que els resultats són positius i demostren una tendència, lenta però progressiva, de millorar.

RESULTATS ACADÈMICS. BATXILLERAT

RESULTATS 2n DE BATXILLERAT			
	Aprovats	Suspesos	Totals
2005/2006	230	98	328
2006/2007	238	55	293
2007/2008	302	66	368

	% Aprovats	% Suspesos
2006/2007	70,12%	29,87%
2006/2007	81,22%	18,77%
2007/2008	82,06%	17,93%

GRÀFIC 22

Els resultats de batxillerat també indiquen la mateixa tendència a la millora, tot i que es produeixen petits alts i baixos en la matrícula. Globalment, passem de gairebé el 30% de suspesos a segon de batxillerat a un 18% en tres cursos. Per tant, la millora també la podem considerar substancial.

Les xifres absolutes varien: el curs 2005/2006 hi hagué 328 matriculats a segon de batxillerat; el curs 2006/2007, minvà la matrícula en 293 alumnes i, el darrer curs, el 2007/2008, la matrícula va ser de 368 alumnes. En pròxims informes haurem d'analitzar si els resultats de matrícula augmenten o si continuen patint variacions.

RESULTATS PER MODALITATS DE BATXILLERAT CURS 2007/2008

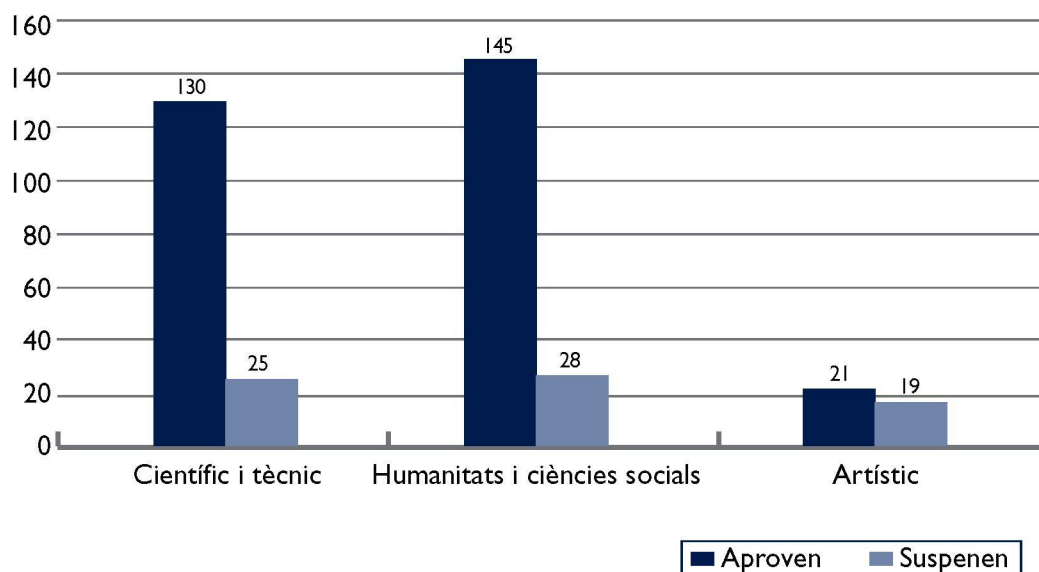
	Aproven	Suspenen	Totals
Científic i Tècnic	130	25	155
Humanitats i Ciències Socials	145	28	173
Artístic	21	19	40
Totals	296	72	368

	%	%
Ciències i tecnologia	83,87%	16,12%
Humanitats i socials	83,81%	16,18%
Arts	52,50%	47,50%

Pel que fa als resultats per modalitats de batxillerat —els analitzem per primera vegada—, trobem dades interessants: el batxillerat més nombrós és el de Ciències Socials i Humanitats, seguit del de Ciències i Tecnologia amb poques diferències; en darrer lloc, se situa la modalitat artística.

En relació amb els resultats acadèmics, sorprèn que la modalitat que acumula més suspesos és la d'Arts. Les modalitats Científica i Tecnològica i la de Ciències Socials i Humanitats presenten un índex d'aprovat elevat (devers el 83%), però la modalitat artística només obté el 52% d'aprovat. Haurem de fer-ne una anàlisi més precisa en pròxims informes per comprovar-ne les tendències. A primer cop d'ull, podríem suposar que els alumnes que accedeixen al batxillerat artístic hi arriben perquè tenen facilitat precisament per les arts plàstiques, però també perquè tenen dificultats en la resta d'àrees del coneixement. El batxillerat artístic inclou les mateixes assignatures obligatòries que la resta d'especialitats i són aquestes les que tenen més alumnes suspesos. De tota manera, estem segurs que fem una hipòtesi superficial, ja que, sens dubte, hi ha molts més factors i elements que expliquen aquesta situació.

GRÀFIC 23

Els resultats globals, tant de la secundària obligatòria com de batxillerat, no hi ha dubte que milloren de manera clara, constant i progressiva. Per tant, de la mateixa manera que hem expressat preocupació pels resultats en informes anteriors, també volem expressar satisfacció per aquesta millora, que és

possible també per factors i elements múltiples, difícilment abastables en un estudi com aquest. En tot cas, queda demostrat que progressivament millora, i això és important per a tota la societat menorquina. No dubtem de la influència positiva dels professors, de la formació que tenen, dels projectes d'innovació que porten a terme i de les famílies, que de cada vegada són més conscients que l'economia del futur depèn d'una formació sòlida en el present.

Si a aquesta millora hi afegim un augment, curs rere curs, de les taxes d'escolarització postobligatòria, una millora de resultats de la secundària obligatòria i un augment considerable de la matrícula de batxillerat i dels estudis universitaris posteriors, podem assegurar que haurem superat un dels dèficits més enquistats al llarg de la democràcia d'aquest país: la millora significativa de l'educació.

LES ESCOLES DE PERSONES ADULTES

CURS 2007/2008. CENTRE DE MAÓ; MATRÍCULA OFICIAL				
Curs	Maó	El Castell	Sant Lluís	Alaior
Ensenyaments inicials	44	9	2	48
Educació secundària per a adults	317			63
Mòduls monogràfics de FP (ADMO)	27			
Català per a les proves de la Junta Avaluadora	323	51	24	59
Castellà per a estrangers	82	43	29	24
Preparació per a l'accés al Grau Mitjà, al Grau Superior i a la Universitat	127			
Llenguatge de signes	31			
Informàtica i Internet	119			41
Anglès	110	21	30	28
Alemany	42			
Francès o italià	31			
Proves lliures de FP (Infermeria)	22			
Història de Menorca	12			
Intel·ligència emocional	28			
Cursos per a oposicions	60			
TOTAL MATRÍCULA OFICIAL	1.375	124	85	263

A Maó, la matrícula oficial més elevada és el de català per a les proves de la Junta Avaluadora, amb 323 alumnes, seguida de l'ESPA (educació secundària per a persones adultes), amb 317 matriculats. En relació amb el curs passat, observam una tendència al canvi: minva el nombre de matriculats de català i el de matriculats a l'ESPA, i tenen unes xifres que podem considerar significatives. En un curs, l'ESPA de Maó baixa de 482 alumnes a 317 i el català, de 366 a 323. El descens de la demanda d'accés al títol d'ESO és força significativa i potser podríem atribuir-la, amb totes les reserves, a la

millora significativa del nombre titulats a l'ESO, que augmenta de manera lenta, però progressiva, cada curs escolar. De tota manera, aquesta hipòtesi necessita més resultats perquè la puguem considerar més precisa o contrastada. També cal considerar que les escoles de persones adultes han ofert la titulació a moltes persones i és lògic que el nombre abaixi, tenint en compte que el creixement de la població no és elevat i que els resultats a l'ESO milloren de manera significativa.

Oferta complementària

Curs	Maó	El Castell	Sant Lluís	Alaior
Cuina i pastisseria	111		14	36
Ball de saló	48			
Massatge per a discapacitats	9			
Flors de Bach	19			
Relaxació guiada	11			
loga	86	10	15	29
Pilates	41	11		
Tai-txi-txuan	22			
Risoteràpia i musicoteràpia	30			
Taller de marès	9			
Fotografia digital	22			
Labor de retalls (Patchwork)	14			12
Manualitats	20			12
Taller de teatre	9			
Àrab	6			
Itineraris paisatgístics i arqueològics	78			35
Taller de lectura	5			
TOTAL OFERTA COMPLEMENTÀRIA	540	21	29	263

	Maó	El castell	Sant Lluís	Alaior	Totals
Matrícula oficial	1.375	124	85	179	1.763
Oferta complementària	540	21	29	92	682
TOTALS	1.915	145	114	271	2.445

CURS 2007/2008. CENTRE DE CIUTADELLA. MATRÍCULA OFICIAL				
	Ciutadella	Ferrieres	El Mercadal	El Migjorn Gran
Ensenyaments inicials	35	7	7	20
Educació secundària per a persones adultes	106	69	20	
Formació Professional	57			
Batxillerat	23			
Català	302	21	29	10
Castellà per a estrangers	66		33	10
Preparació per a l'accés a la Universitat i FP	57			
Informàtica	185	29	20	28
TOTAL	831	126	109	68

A Ciutadella, observam una tendència semblant a la de Maó, on el nombre de matriculats a l'ESPA decreix i passa de 180 a 106, la qual cosa ens permetria confirmar la tendència observada.

Oferta complementària

Anglès	166	19	20	
Alemanys	34			
Italià	19			
Francès	18			
Maquillatge	24			
Tertúlies literàries dialògiques	25			
Jardineria	19			
Guitarra	27			
Tallers de flors de Bach		6		
Decoració	7			
Astronomia	6			
Història de Menorca	16			
Taller de comunicació	12			
Socorrisme	17			
Taller de fil			12	
Restauració			10	
Balls		28	52	
Itineraris d'arqueologia i paisatges	110	50	10	
TOTAL OFERTA COMPLEMENTÀRIA	526	103	104	68

	Ciutadella	Ferreries	El Mercadal	El Migjorn Gran	Totals
Matrícula oficial	851	126	109	68	1.154
Oferta complementària	526	103	213	68	910
TOTALS	1.377	229	322	136	2.064

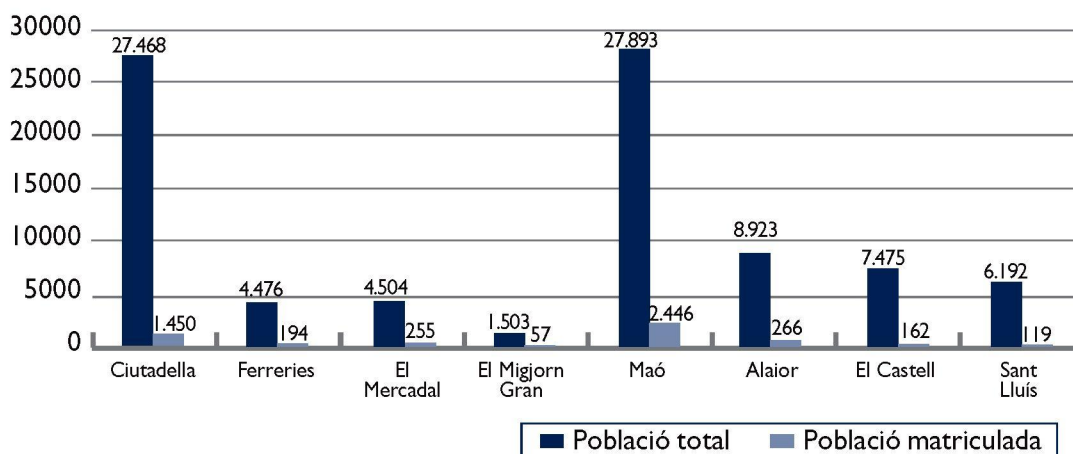
Total de persones matriculades el curs 2007/2008: 4.509

	Matrícula oficial	Oferta complementària	TOTALS
Centre de Maó	1.763	682	2.445
Centre de Ciutadella	1.154	910	2.064
TOTALS	2.917	1.592	4.509

Proporció d'assistència a les escoles de persones adultes en relació amb la població total. Curs 2006/2007

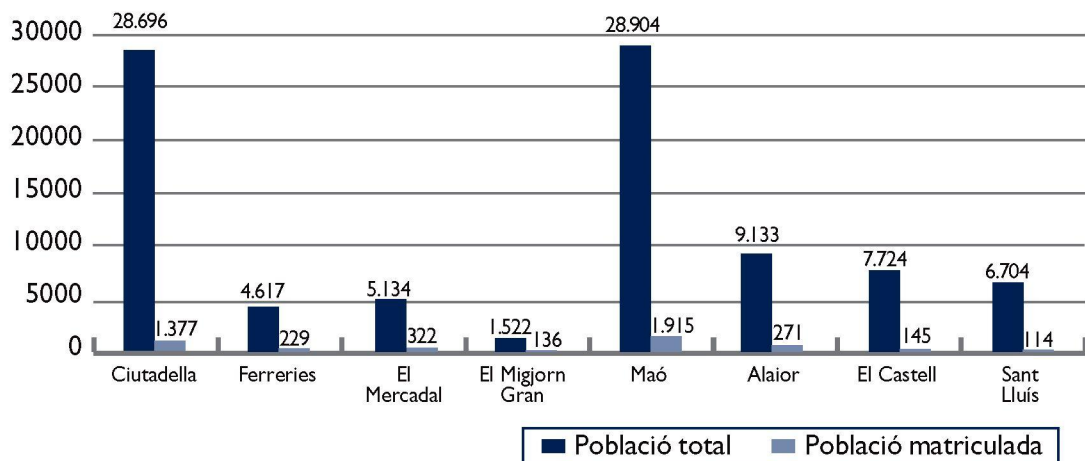
CURS 2006/2007			
	Població total	Població matriculada	%
Ciutadella	2.7468	1.450	5,27%
Ferreries	4.476	194	4,33%
El Mercadal	4.504	255	5,66%
El Migjorn Gran	1.503	57	3,79%
Maó	27.893	24.46	8,76%
Alaior	8.933	266	2,97%
El Castell	7.475	162	2,16%
Sant Lluís	6.182	119	1,92%
TOTAL	88.434	4.949	5,59%

GRÀFIC 24

CURS 2007/2008			
	Població total	Població matriculada	%
Ciutadella	28.696	1.377	4,79%
Ferrerries	4.617	229	4,46%
El Mercadal	5.134	322	6,27%
El Migjorn Gran	1.522	136	8,93%
Maó	28.904	1.915	6,62%
Alaior	9.133	271	2,97%
El Castell	7.724	145	1,87%
Sant Lluís	6.704	114	1,70%
TOTAL	92.434	4.509	4,87%

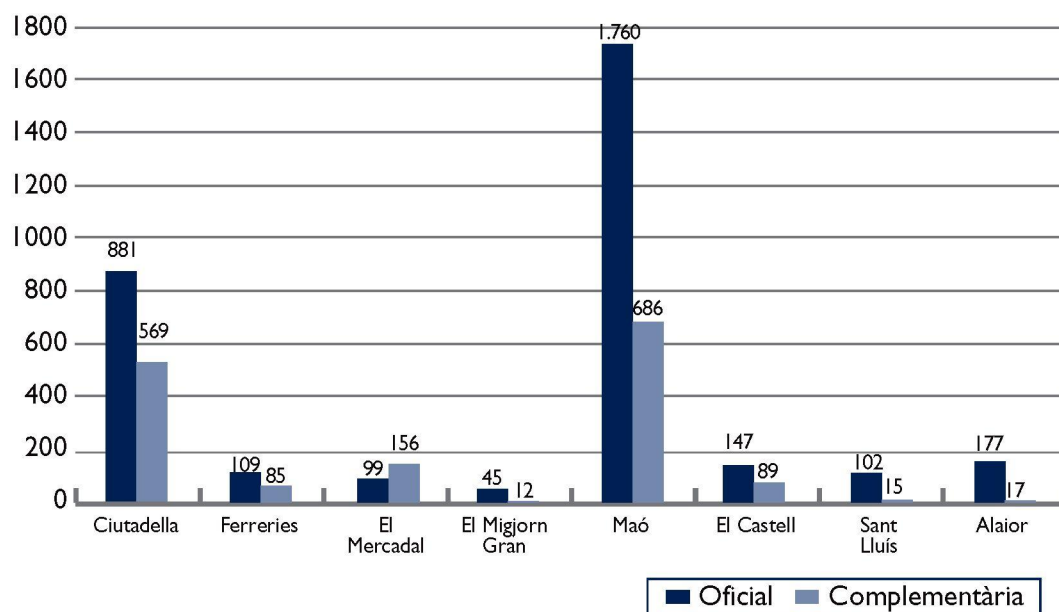
GRÀFIC 25

PROPORCIÓ PER MUNICIPIS ENTRE MATRÍCULA OFICIAL I OFERTA COMPLEMENTÀRIA

CURS 2006/2007			
	Oficial	Complementària	
Ciutadella	881	569	1.450
Ferrerries	109	85	194
El Mercadal	99	156	255
El Migjorn Gran	45	12	57
Maó	1.760	686	2.446
El Castell	147	89	236
Sant Lluís	102	15	117
Alaior	177	17	194
	3.320	1.629	4.949

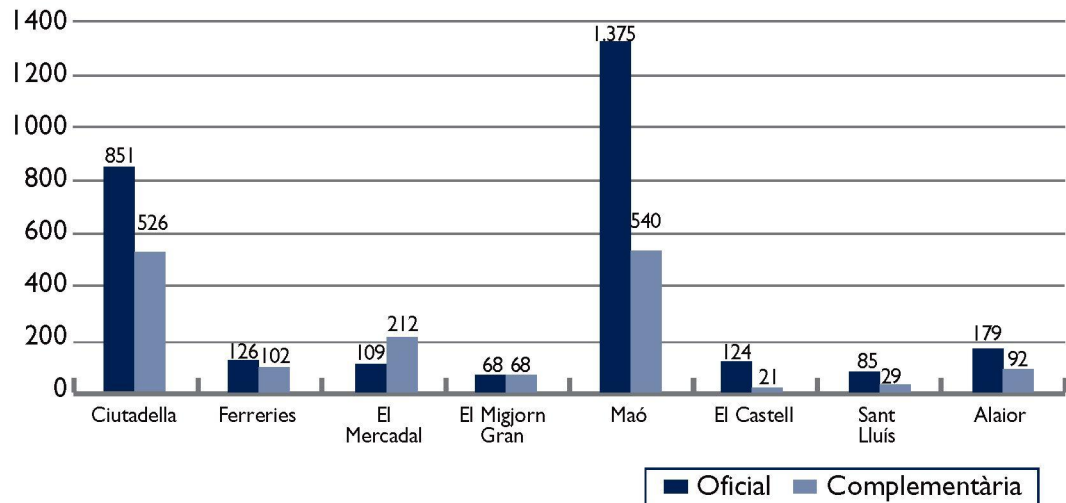
GRÀFIC 26

CURS 2007/2008

	Oficial	Complementària	
Ciutadella	851	526	1.377
Ferreries	126	103	229
El Mercadal	109	213	322
El Migjorn Gran	68	68	136
Maó	1.375	540	1.915
El Castell	124	21	145
Sant Lluís	85	29	114
Alaior	179	92	271
	2.917	1.592	4.509

GRÀFIC 27

CURS 2006/2007

	Maó	El Castell	Sant Lluís	Alaior	Total
Matrícula oficial	1.760	147	102	177	2.186
Oferta complementària	686	15	17	89	807
Total centre Maó	2.446	162	119	266	2.993

	Ciutadella	Ferreries	El Mercadal	El Migjorn Gran	Total
Matrícula oficial	881	109	99	45	1.134
Oferta complementària	569	85	156	12	822
Total centre Ciutadella	1.450	194	255	57	1.956

CURS 2007/2008

	Maó	El Castell	Sant Lluís	Alaior	Totals
Matrícula oficial	1.375	124	85	179	1.763
Oferta complementària	540	21	29	92	682
Totals	1.915	145	114	271	2.445

	Ciutadella	Ferreries	El Mercadal	El Migjorn Gran	Totals
Matrícula oficial	851	126	109	68	1.154
Oferta complementària	526	103	213	68	910
Totals	1.377	229	322	136	2.064

De l'anàlisi dels quadres i dades anteriors podem treure'n conclusions interessants:

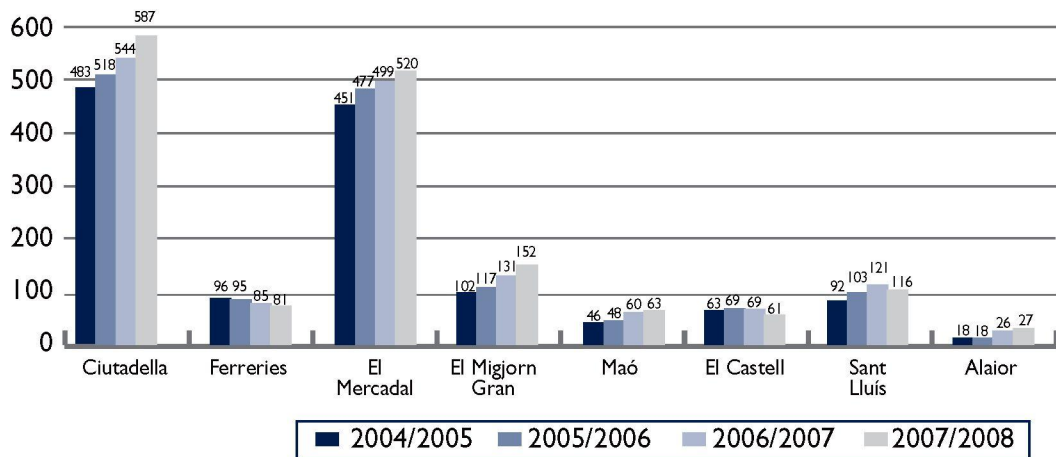
- La matrícula a l'oferta complementària és notable als municipis de Maó i Ciutadella, i duplica la matrícula oficial al Mercadal.
- Considerem que la matrícula a l'escola de persones adultes d'Alaior, el Castell i Sant Lluís és força baixa, en relació amb la totalitat de la població. Caldria analitzar detingudament les possibles causes d'aquestes dades.
- En el cas del municipi del Migjorn Gran, l'augment de matrícula és força significatiu.
- Maó i Ciutadella perden alumnes, tot i que mantenen unes xifres de matrícula força significatives.
- El descens a Maó i Ciutadella fa minvar el percentatge total d'assistència a les escoles de persones adultes: passa d'una assistència d'un 5,59% a un 4,87% de la població total el curs 2007/2008. La pèrdua percentual és mínima, però significativa; 0,72% punts percentuals manco. Ens calen més anys per constatar tendències; en aquest cas, només ho podem apuntar com una dada puntual sense conseqüències.
- Les escoles de persones adultes fan una tasca socialitzadora important, ja que permeten que una base social força considerable (un 5%) de la població total tingui accés a una gamma d'estudis àmplia. Aquesta dada és molt rellevant i, sens dubte, té i tindrà un paper molt rellevant en la cohesió social dels col·lectius.

L'EDUCACIÓ INFANTIL: 0-3 ANYS

Ja hem comentat en edicions anteriors que els percentatges d'assistència a les escoles d'educació infantil són força elevats, en relació amb moltes zones de l'Estat, i millors que en alguns països de la Unió Europea. El model que s'ha portat a terme per aconseguir-ho, que es fonamenta en la coordinació entre les administracions, els professionals de l'educació i els ajuntaments, ha donat fruit i, actualment, serveix de model per millorar l'escolarització de la franja de 0 a 3 anys a totes les Illes Balears.

EVOLUCIÓ DE LA MATRÍCULA A LES ESCOLES D'EDUCACIÓ INFANTIL PER MUNICIPIS				
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Ciutadella	483	518	544	587
Ferrerries	96	95	85	81
Maó	451	477	499	520
Alaior	102	117	131	152
El Mercadal	46	48	60	63
El Castell	63	69	69	61
Sant Lluís	92	103	121	116
El Migjorn Gran	18	18	26	27
	1.351	1.445	1.535	1.607

GRÀFIC 28

Per municipis, podem constatar el creixement continu a Ciutadella, Maó, Alaior, el Mercadal, Sant Lluís i el Migjorn Gran, mentre que minva la matrícula al Castell i a Ferreries; desconeixem les causes d'aquestes baixades, però tot apunta a un descens de població.

Cal constatar que la voluntat de la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears és integrar les dades en una sola etapa, en la d'educació infantil de 0 a 6 anys, tot i que depenen d'organismes diferents i la titularitat sigui variada. De tota manera, volem deixar constància, amb la diferenciació entre les franges de 0-3 i 3-6, de l'esforç que s'ha fet per millorar l'escolarització d'aquesta franja d'edat i oferir-hi un ensenyament de qualitat.

LA FORMACIÓ PROFESSIONAL DE GRAU MITJÀ I DE GRAU SUPERIOR

Tot i que l'oferta de Formació Professional és limitada en relació proporcional amb la població de l'illa, els percentatges de matriculats augmenten molt lentament o es mantenen, amb la incorporació lenta de cicles nous i amb grups aula reduïts. La facilitat per accedir al món laboral sense titulació i la manca d'exigència de formació prèvia per part dels empresaris desencoratja molt la Formació Professional, tot i que l'accés al món del treball després de cursar algun cicle formatiu sol ser immediat. Un total de 827 alumnes cursen els cicles de Grau Mitjà i de Grau Superior i programes de Garantia Social.

El curs 2007/2008 s'impartiren, a l'illa de Menorca, els cicles de Grau Mitjà següents:

- Comerç
- Muntatge i manteniment d'instal·lacions de fred, climatització i producció de calor
- Perruqueria

- Cuina
- Serveis de restaurant i bar
- Elaboració de productes làctics
- Electromecànica de vehicles
- Conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural
- Estètica personal decorativa
- Cures auxiliars d'infermeria
- Gestió administrativa
- Equips d'instal·lacions electrotècniques
- Mecanitzat
- Explotacions agràries extensives
- Atenció socio sanitària
- Explotació de sistemes informàtics

El Cicle de Productes Làctics és de nova implantació i es va instaurar amb un conveni amb l'empresa Coinga. L'objectiu és portar les pràctiques a l'empresa i disposar de les modernes instal·lacions.

De Grau Superior, s'impartiren i no hi hagué novetats en relació amb el curs passat en les especialitats de:

- Administració i finances
- Informació i comercialització turístiques
- Educació infantil
- Administració de sistemes informàtics
- Instal·lacions electrotècniques
- Prevenció de riscos professionals
- Gestió comercial i màrqueting
- Animació d'activitats físicoesportives
- Manteniment i muntatge d'instal·lacions d'edificis i procés

El nombre d'alumnes no experimenta canvis substancials, tot i que la xifra global descendeix lleugerament (nou persones manco que el curs anterior).

Formació Professional específica	Curs 2006/2007	Curs 2007/2008
Cicles formatius de Grau Mitjà	515	523
Cicles formatius de Grau Superior	165	162
Cicles artístics	32	27
Programes de Garantia Social	126	115
Total	838	827

L'estancament de l'oferta i de la demanda és evident, tot i que les ràtios per grups aula són envejables, excepte en uns quants cicles, com Gestió administrativa o el d'Equips d'instal·lacions electrotècniques.

Els cicles de Grau Mitjà presenten unes ràtios de 12,75 alumnes per grup i, els de Grau Superior, 10,12 alumnes per grup. Lògicament, amb aquestes xifres es pot garantir una Formació Professional de qualitat.

No hi ha dubte que la inversió que es fa en Formació Professional no és compensada amb la matrícula i solament alguns cicles mantenen molta demanda, mentre que d'altres tenen matrícules molt minses.

L'oferta de Formació Professional a l'illa de Menorca es concentra bàsicament a dos instituts de Maó (que tenen 392 alumnes) i un de Ciutadella (amb 156 alumnes). Per tant, la meitat de l'oferta de Formació Professional es reparteix entre dos instituts de Maó, que comparteixen instal·lacions i recursos, mentre que els quatre instituts restants de l'illa acullen un parell de cicles. Aquesta concentració, possiblement, ha fet inviable el creixement de l'oferta de Formació Professional als altres instituts i potser acabarà reorientant la filosofia inicial de repartir l'oferta de formació de manera més equitativa entre els centres.

L'ESCOLA OFICIAL D'IDIOMES

L'Escola Oficial d'Idiomes de Menorca fa pocs anys que va ser creada. Data de 1999, com a ampliació de l'Escola Oficial d'Idiomes de Palma i comparteix edifici amb l'IES Cap de Llevant de Maó. Acull classes d'idiomes i ha mantingut la matrícula estable els darrers anys.

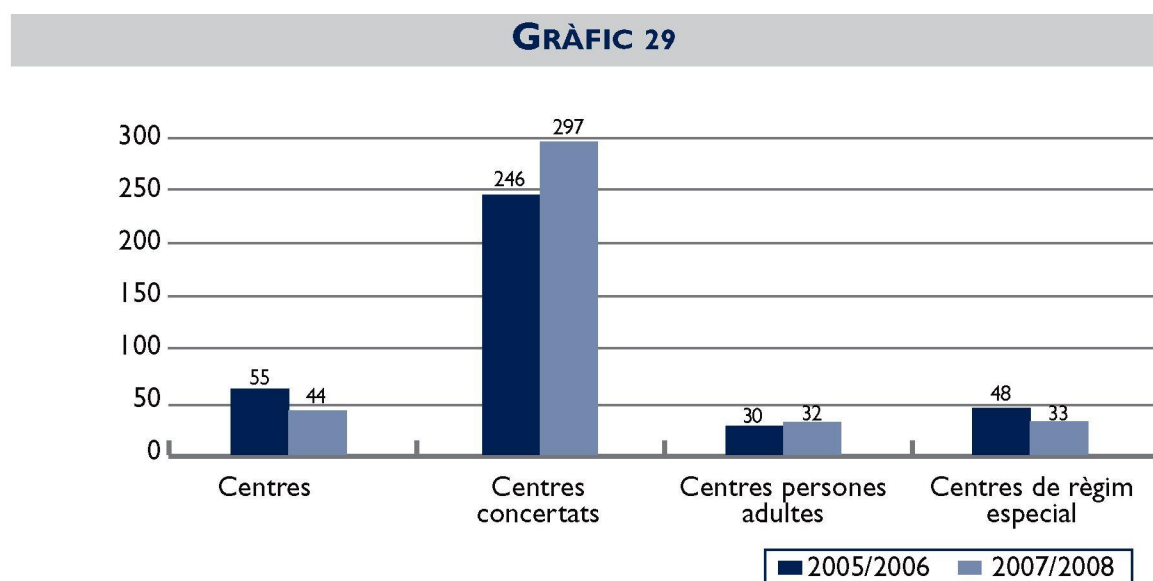
La matrícula és més aviat minsa en relació amb la població total, tot i que ha augmentat els darrers anys.

En aquests moments, les escoles oficials d'idiomes viuen una certa incertesa pel que fa als currículums, a causa de l'estructura dels estudis en sis cursos, dividits en tres nivells i per a l'adequació necessària que es deriva del Marc Europeu Comú de Referència per a l'aprenentatge, l'ensenyament i l'avaluació de les llengües (MECR), tot i que podria ser que l'estructura superés el marc d'estudis de l'EOI.

Sigui com sigui, els idiomes continuen sent l'assignatura pendent de moltes zones de l'Estat i Menorca no n'és una excepció.⁵

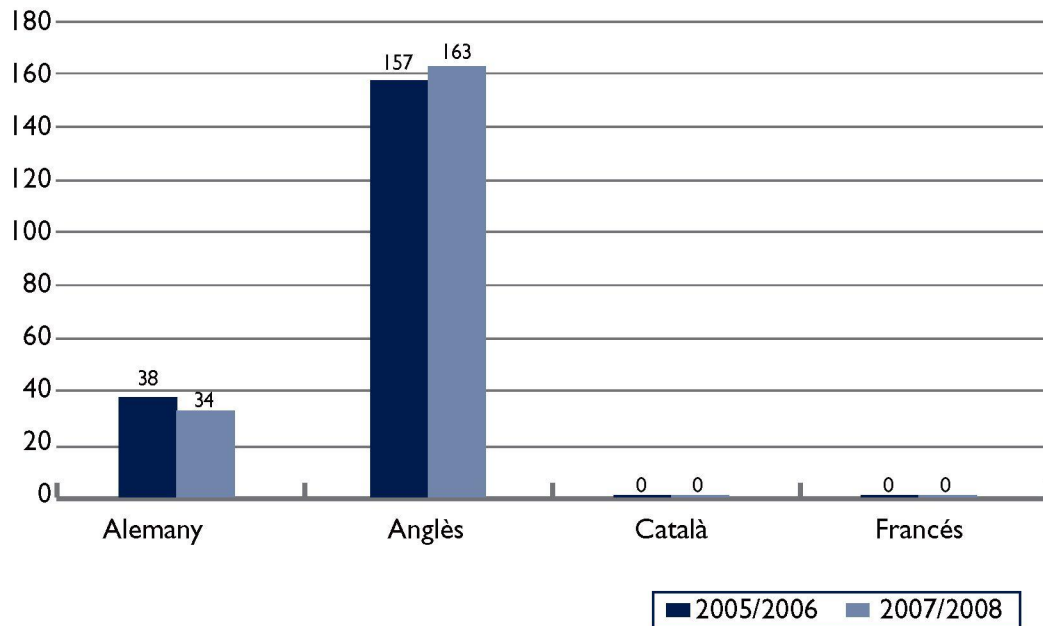
ESCOLA OFICIAL D'IDIOMES MAÓ		
	2005/2006	2007/2008
Alemany	55	44
Anglès	246	297
Català	30	32
Francès	48	33
TOTAL	379	406

Escola oficial d'idiomes. Maó

ESCOLA OFICIAL D'IDIOMES CIUTADELLA		
	2005/2006	2007/2008
Alemany	38	34
Anglès	157	163
Català	0	0
Francès	0	0
TOTAL	195	197

⁵ Gràfic d'elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per la Delegació Territorial d'Educació a Menorca de la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears. Actualitzades dels cursos 2005/2006 i 2007/2008.

Escola oficial d'idiomes. Ciutadella**GRÀFIC 30**

Els darrers cursos ha augmentat la matrícula de Llengua Anglesa, a Maó i Ciutadella, mentre que la de la resta de llengües decreix.

En total, el curs 2005/2006, l'Escola Oficial d'Idiomes acollia devers 574 alumnes, mentre que el curs 2007/2008 tenia devers 603 matriculats, 29 alumnes més. De tota manera, creiem que l'increment hauria de ser molt més significatiu, tenint en compte les mancances lingüístiques de moltes persones de l'illa, que desconeixen l'anglès o el català. El castellà, normalment, és conegut per la majoria de la població i sol ser vehicle d'expressió usual per comunicar-se les persones procedents d'altres llengües i cultures.

EL CONSERVATORI DE MÚSICA I DANSA

El Conservatori de Música de l'illa de Menorca s'ha consolidat al llarg dels anys i ha ampliat l'oferta formativa i el nombre de professors per cobrir les necessitats creixents de formació musical a l'illa, complementada amb les escoles municipals de música dels municipis. Aquesta oferta, conjuntament amb les classes obligatòries d'educació musical a les escoles de primària i als instituts de secundària, ens permet intuir un futur ple de possibilitats per a tothom qui se senti atret per la música en totes les seves manifestacions.

	Curs 2005/2006	Curs 2007/2008	Diferència entre els cursos 2005/2006 i 2007/2008
Grau Elemental Primer		38	
Grau Elemental Segon		51	
Grau Elemental Tercer		42	
Grau Elemental Quart		44	
Total grau elemental	140	175	+ 35
Ensenyaments professionals i de 3r cicle de Grau Mitjà			
Primer		21	
Segon		28	
Tercer		18	
Quart		21	
1r (3r cicle de Grau Mitjà)		14	
2n (3r cicle de Grau Mitjà)		6	
Total ensenyaments professionals	110	108	-2
TOTAL	250	283	33

Els ensenyaments del Grau Elemental tenen un increment notable de matrícula, mentre que els ensenyaments professionals i de tercer cicle es mantenen més o manco igual. El nivell d'exigència i la professionalització progressiva dels qui transiten pels ensenyaments professionals i la incorporació progressiva d'alumnes al Grau Elemental provinents de les escoles de música municipals expliquen, en part, aquestes xifres.

El problema actual del Conservatori de Música és la manca d'espai; l'increment de matrícula i d'oferta han saturat les dependències del Claustre del Carme de Maó i ja s'han produït manifestacions públiques de demanda d'un altre espai adequat a les necessitats.

Ara per ara, la solució més adient per a la nova ubicació del conservatori és la Sala Augusta, proposada per l'Ajuntament de Maó, i les previsions de la Conselleria són acabar-ne l'obra el curs 2010/2011. De tota manera, el darrer curs no hi ha hagut manifestacions al respecte.

ESTUDIANTS UNIVERSITARIS A L'ILLA DE MENORCA. ESTUDI I DADES INTRODUCTÒRIES

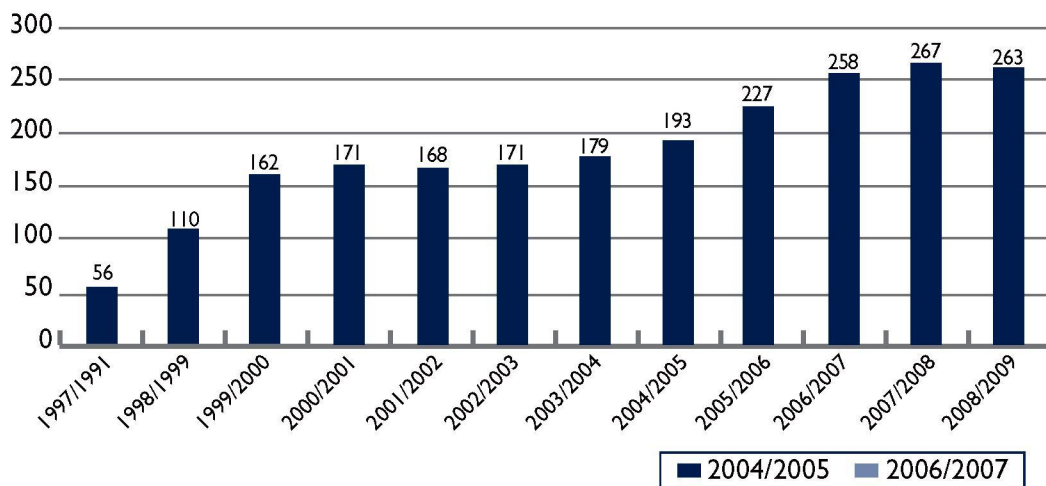
En aquest article ens hem atrevit a oferir les primeres dades sobre els estudiants universitaris de Menorca, tot i que hem de considerar aquests primers indicadors provisionals i, en alguns casos, parcials. En tot cas, ens n'ofereixen unes tendències clares, encara que no disposem de totes les

dades per establir comparacions i treure'n conclusions definitives. Sigui com sigui, les oferim per obrir més línies de feina i de recerca. En cada cas, exposem les dificultats, els buits d'informació o els possibles errors que caldria evitar.

La seu de la UIB a Menorca

La seu de la UIB a Menorca ha consolidat progressivament els estudis i, per tant, ha ampliat les infraestructures inicials i ha augmentat la plantilla de professors associats contractats pels departaments.

GRÀFIC 3 I

El nombre d'alumnes s'ha anat consolidant a mesura que s'han ofert estudis, des dels 56 primers matriculats el curs 1997/1998 fins als 262 el 2008/2009. Podem diferenciar-hi tres etapes: els inicis, amb una matrícula baixa i amb grans mancances infraestructurals (el dos primers cursos); una etapa de consolidació (des del curs 1999/2000 fins al 2004/2005) i una tercera etapa d'expansió moderada (dels del curs 2005/2006 fins a l'actual).

En aquests moments, la seu de la UIB a Menorca ofereix els estudis següents:

- Mestre d'Educació Infantil
- Ciències Empresarials
- Infermeria
- Mestre d'Educació Especial
- Dret
- Graduat en Ciències Policials

- Administració i Direcció d'Empreses
- Educació Social en línia

També s'hi imparteixen els estudis del Curs d'Adaptació Pedagògica (CAP), els cursos de reciclatge de català i els cursos de formació permanent per a professionals de camps diversos. També s'hi imparteixen els cursos de la Universitat Oberta per a Gent Gran.

A més dels 262 estudiants matriculats a la seu de Menorca, n'hi ha 83 més que cursen estudis al campus de Palma o a l'escola adscrita Alberta Giménez. Sumen un total de 345 alumnes matriculats a la UIB.

Els 83 alumnes menorquins que van a la Universitat a Palma estudien:

- Magisteri d'Educació Física
- Magisteri d'Educació Primària
- Biologia
- Dret
- Turisme
- Administració i Direcció d'Empreses
- Magisteri d'Educació Infantil
- Ciències Empresarials
- Pedagogia
- Magisteri d'Educació Especial
- Arquitectura Tècnica
- Direcció Hotelera Internacional
- Educació Social
- Enginyeria Informàtica
- Psicologia
- Química
- Una persona matriculada a les carreres de Mestre de Llengua Estrangera, Filologia anglesa, Filologia hispànica, Filosofia, Història de l'Art, Infermeria, Psicologia Clínica i de la Salut, Matemàtiques, Magisteri, Relacions Laborals, Àrea d'Idiomes Moderns, Relacions Internacionals, Enginyeria Tècnica en Informàtica de Gestió, Enginyeria Tècnica en Informàtica de Sistemes i Enginyeria Tècnica de Telecomunicacions.

Universitat Oberta de Catalunya

El curs 2008/2009, la UOC tenia 145 estudiants menorquins. Seguir estudis a distància implica una tasca constant, una avaluació contínua i molta feina en xarxa. Els alumnes menorquins de la UOC estan matriculats als estudis següents:

- Ciències Empresarials
- Psicopedagogia
- Dret
- Humanitats
- E.T. en Informàtica de Gestió
- E.T. en Informàtica de Sistemes
- Filologia Catalana
- Administració i Direcció d'Empreses
- Documentació
- Psicologia
- Enginyeria Informàtica
- Ciències Polítiques i de l'Administració
- Ciències del Treball
- Investigació i Tècniques de Mercat
- Turisme
- Comunicació Audiovisual
- Estudis de l'Àsia Oriental
- Grau en Dret
- Grau en Psicologia
- Grau en Humanitats

UNED

La Universidad Nacional de Educación a Distancia és el centre que té més matriculats; en total, hi han estudiat 787 menorquins el curs 2007/2008, que és el darrer del qual tenim dades. La modalitat a distància, la flexibilitat per adaptar-se als estudis per part de persones que treballen i una oferta molt àmplia fan possible aquestes xifres tan elevades. De tota manera, cal fer un parell de precisions per entendre bé l'abast de la implantació que té. En aquesta matrícula hi hem inclòs 51 alumnes

que fan el Curs d'Accés Directe a la Universitat, 11 professionals matriculats a algunes ofertes per a formació del professorat i 399 persones que estan matriculades en títols propis; aquesta xifra és molt elevada i està repartida en una gran diversitat de titulacions. Si només tenim en compte els estudiants matriculats a les carreres universitàries oficials a tot l'Estat, la xifra es redueix considerablement: 326 alumnes. Sigui com sigui, el centre de la UNED a Menorca és el que té més menorquins matriculats. Aquests alumnes es reparteixen entre les carreres següents:

- Dret
- Història
- Filologia Hispànica
- Filologia Anglesa
- Pedagogia
- Educació Social
- Psicopedagogia
- Psicologia
- Filosofia
- Antropologia Social i Cultural
- Ciències Polítiques
- Sociologia
- Treball Social
- Economia
- ADE
- Turisme
- Ciències Ambientals
- ETS Enginyeria Industrial
- Informàtica de Sistemes
- Informàtica de Gestió

Matriculats en altres universitats

Hem accedit a aquestes dades a través de les estadístiques de trasllats d'expedients registrats a la seu de la UIB a Alaior els darrers anys. Aquestes dades reflecteixen el nombre d'alumnes que demanen el trasllat d'expedient a altres universitats durant un curs escolar. Per tant, per intentar fer una aproximació al nombre d'alumnes menorquins que cursen estudis universitaris fora de

l'illa, hem considerat la suma dels trasllats de matrícula per carreres i per universitats els darrers quatre cursos. La conclusió és que hi ha devers 719 menorquins que estudien a universitats de la Península, especialment a les universitats catalanes, amb un percentatge molt elevat a la Universitat de Barcelona.

Entre aquests estudiants hi ha la màxima diversitat d'estudis, tot i que en algunes carreres només costen un o dos matriculats; en total, devers cinquanta titulacions.

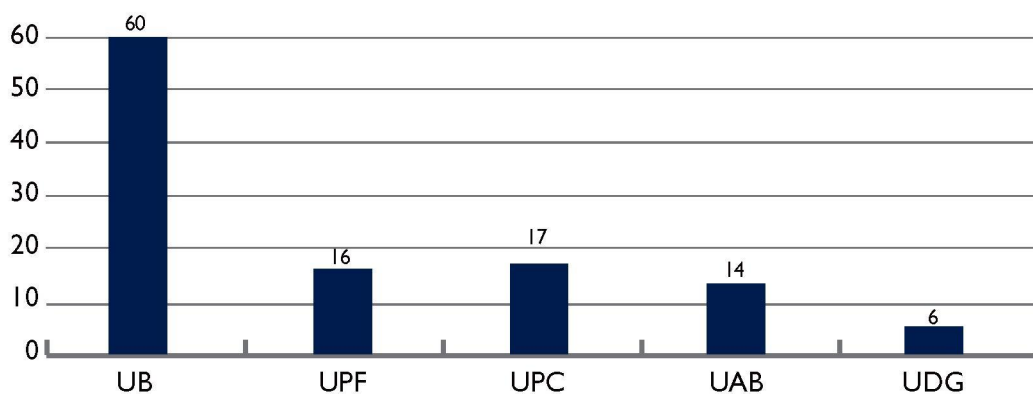
Els estudis que han tingut més demanda el curs 2008/2009 són:

- Administració i Direcció d'Empreses
- Arquitectura Tècnica
- Ciències Empresarials
- Dret
- Economia
- Enginyeria Tècnica Industrial
- Infermeria
- Psicologia

I les universitats més sol·licitades són:

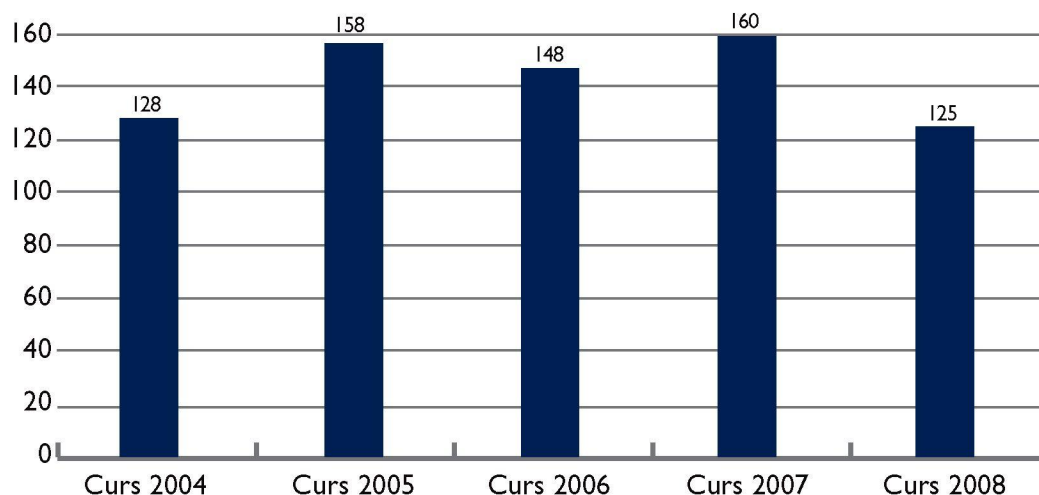
- Universitat de Barcelona
- Universitat Politècnica de Catalunya
- Universitat Pompeu Fabra
- Universitat Autònoma de Barcelona
- Universitat de Girona

GRÀFIC 32

El nombre de sol·licituds de trasllat de matrícula és irregular, tot i que el podem considerar elevat, tenint en compte les peculiaritats de la societat illenca, que es decanta clarament per matricular-se a les universitats catalanes i, concretament, a les públiques de Barcelona.

GRÀFIC 33

ESTUDIS MÉS SOL·LICITATS A LES UNIVERSITATS (ILLES I PENÍNSULA)

Hi ha un perfil clar de les preferències dels menorquins per unes carreres determinades. Per elaborar aquest gràfic, hem agrupat tots els estudiants menorquins matriculats a les universitats per estudis; relacionem només les carreres que tenen més de deu estudiants en total.

TITULACIONS AMB MÉS MATRICULATS A TOTES LES UNIVERSITATS REFERIDES

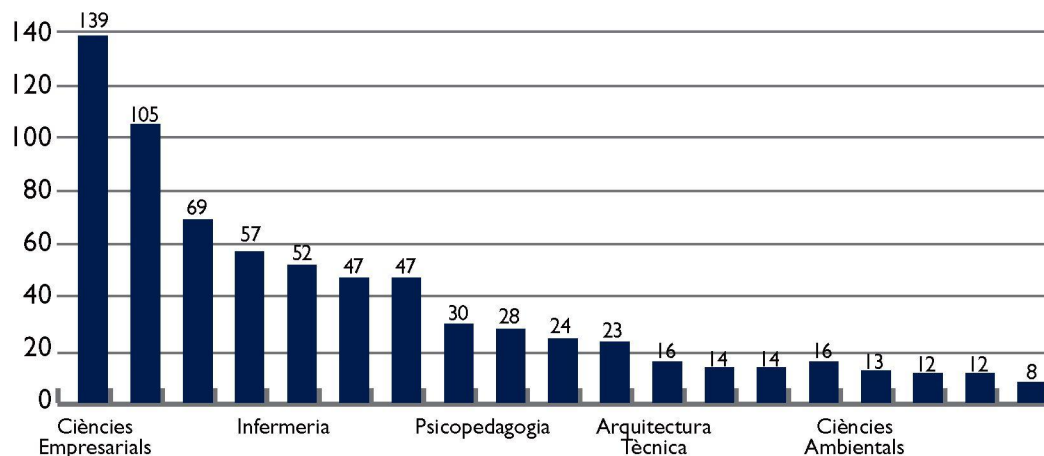
Curs 2007/2008

Ciències Empresarials	139
Dret	105
Psicologia	69
Educació Social	57
Infermeria	52
Mestre d'Educació Especial	47
ADE	47
Economia	30
Psicopedagogia	28
Mestre d'Educació Infantil	27

Turisme	24
Història	23
Arquitectura Tècnica	16
Treball Social	14
Antropologia Social i Cultural	14
Humanitats	16
Ciències Ambientals	13
Polítiques	12
Sociologia	12
Filologia Anglesa	8

Les carreres que tenen més demanda són, amb diferència, la de Ciències Empresarials i la de Dret, seguides de les de Psicologia, Educació Social, Infermeria, Mestre d'Educació Infantil i Mestre d'Educació Especial, Administració i Direcció d'Empreses, Economia, Psicopedagogia i Turisme.

GRÀFIC 34

Per descobrir els interessos i les motivacions per optar a cursar aquestes carreres hauríem de fer un estudi qualitatiu d'ample abast, que no és l'objectiu d'aquestes primeres dades aproximatives. En tot cas, sí que podem identificar dos grans blocs de carreres: les relacionades amb economia (Ciències Empresarials, Economia, Administració i Direcció d'Empreses, a les quals hem d'afegir la de Dret) i les carreres relacionades amb educació i psicologia (Psicologia, Educació Social, Mestre d'Educació Infantil i d'Educació Especial). Finalment, és interessant destacar l'oferta d'Infermeria, que és l'única carrera de la branca de Ciències de la Salut preferida pels menorquins. Per tant, dos grans blocs: el relacionat amb la gestió i administració, i el relacionat amb l'educació, considerats, ambdós, des de les perspectives més àmplies.

Els totals són encoratjadors:

Universitats	Alumnes matriculats
UIB	345
UOC	145
UNED	787
Altres universitats (especialment, catalanes)	719
Total	1.996 persones de Menorca matriculades en alguna carrera universitària

Tot i que els nombres totals sembla que siguin considerables, no podem deixar de tenir en compte que només representen que el 2,1% de la població menorquina que estudia alguna carrera universitària; per tant, el percentatge és molt baix.

Si tenim en compte la població compresa entre els 18 i 29 anys (18.233 persones), només un 10,94% cursa estudis universitaris. És una xifra baixa i preocupant amb vista al futur d'una economia diversificada i competitiva.

CONCLUSIONS I LÍNIES DE MILLORA

Incloem les conclusions en els apartats aprovats en el document *Un pacte per l'educació és possible: una proposta per encarar el futur*. A cada gran línia de feina del pacte incloem els aspectes parcials i més concrets. També hem recollit les línies de treball acordades i que vàrem incloure a l'*Informe sobre la situació educativa de Menorca del curs 2006/2007*,⁶ amb l'objectiu d'unificar línies de treball comuns. El pacte proposa, en primer lloc:

En el camp de les infraestructures

Cal eliminar les aules prefabricades i millorar les condicions bàsiques dels centres amb l'objectiu de recuperar els espais comuns perduts, millorar les condicions d'accés a la xarxa i la dotació d'ordinadors, i fer-ne el manteniment adequat segons les necessitats actuals. Aquesta línia implica, entre altres coses:

1. Retirar, en un termini de temps breu, totes les aules prefabricades i substituir-les per edificis funcionals de nova construcció.
2. Recuperar i ampliar les zones comunes perdudes a les escoles per manca d'espai: àrees d'usos múltiples, biblioteques, laboratoris, sales de tecnologia, d'audiovisuals, de música, gimnàs, etc., patis i pistes esportives en condicions...

⁶ CONSELL ESCOLAR DE MENORCA (2009). *Informe sobre la situació educativa de Menorca. Curs 2006/2007*. Maó: Model Gràfic.

3. Cablejar els centres educatius i instal·lar-hi accés a Internet per a tots els alumnes; dotar-los d'ordinadors portàtils, material multimèdia, canons de projecció i pissarres digitals. Segons afirma l'informe del Consell Econòmic i Social: «s'hauria de fer un esforç inversor notable perquè els centres públics disposin de l'equipament informàtic i de les connexions a Internet equiparables a la mitjana estatal en quantitat i en qualitat, la qual cosa serà possible només si es realitza un esforç considerable de recursos».⁷
4. Assolir aquestes fites implica millorar el finançament autonòmic suficient que repercuteixi en la qualitat i els resultats educatius.
5. Cal mantenir, millorar i reforçar l'equitat educativa. Les condicions socioeconòmiques desfavorables no han de malmetre el futur acadèmic i professional d'aquestes persones.

En el camp de l'atenció pedagògica, i pel que fa a la qualitat de l'ensenyament i aprenentatge, caldria minvar les ràtios per millorar l'atenció a la diversitat. També caldria dedicar fons a la recerca i investigació per dotar-los de recursos actualitzats perquè puguin fer front a la complexitat de les nostres aules. En educació també ha de valer allò de I+D (investigació més desenvolupament). Sense inversió en recerca, no hi poden haver millores substancials en el sistema educatiu de les Illes. Aquesta línia implica, entre altres aspectes:

6. Aules heterogènies, en les quals s'han d'atendre i assegurar els màxims aprenentatges possibles per a tots els alumnes. Cal reduir-ne les ràtios i no superar en cap cas els vint alumnes per aula, si compleix el requisit bàsic d'heterogeneïtat màxima.
7. L'educació planteja problemes nous contínuament. Per fer-hi front, necessitem persones dedicades a la recerca a peu d'aula. Caldria crear nuclis de recerca que estiguessin formats per equips interdisciplinaris (professors de les escoles i de les Universitats) que generessin les condicions per crear una educació de qualitat a partir de la recerca i investigació.
8. També cal fer passes clares i precises per millorar la distribució, perfectament equitativa, entre les xarxes públiques i concertades, dels alumnes immigrants i dels que tenen necessitats educatives específiques.
9. Subscrivim plenament la recomanació de l'informe del Consell Econòmic i Social: «cal potenciar els programes d'innovació educativa i d'augment de l'èxit educatiu de caràcter integral i d'abast local. En aquest sentit, cal estudiar la possibilitat de flexibilització de les orientacions curriculars per facilitar una atenció educativa integradora. L'objectiu d'aquesta flexibilització hauria de ser millorar la qualitat educativa i facilitar als centres l'atenció educativa integradora i no discriminatòria que resulti adient a les característiques del seu alumnat».⁸

⁷ CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL (2009). *Dictamen 7/2009 del Consell Econòmic i Social sobre l'eficàcia del sistema educatiu a les Illes Balears*. Palma: Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, Gràfiques Salas SL, pàg. 12.

⁸ CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL (2009). *Dictamen 7/2009 del Consell Econòmic i Social sobre l'eficàcia del sistema educatiu a les Illes Balears*. Palma: Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, Gràfiques Salas SL, pàg. 15.

10. Donar suport especial a l'educació primària als alumnes amb dificultats d'aprenentatge; detecció primerenca i professionalitzada, intervenció ràpida i de qualitat, i inclusió de tots aquests alumnes a les aules ordinàries amb professors de suport.

En el camp de l'educació infantil, caldria millorar les condicions dels centres, la formació dels professors i disposar d'una regulació legislativa adequada, especialment per al tram de 0 a 3 anys, en la direcció empresa actualment.

11. L'etapa d'educació infantil ha de ser considerada un tot organitzat i coherent: la dispersió de centres, tipologies i tipus de professors existents a la franja de 0 a 3 anys ha de ser adequada progressivament per adaptar-la plenament a la legislació vigent i assegurar la coherència i una professionalització adequada dels educadors. Cal que, a mitjà i llarg termini, tots els educadors dels centres d'educació infantil de 0 a 6 anys tinguin la titulació pertinent i que els centres disposin de les instal·lacions necessàries per garantir-hi la qualitat.
12. S'ha d'aprofundir en el vessant educatiu de tota l'etapa i en la col·laboració entre les administracions públiques per fer possible una educació de qualitat per a tots els fillets.

En el camp de la formació i capacitatí professional dels nostres joves, caldria millorar la incidència de la Formació Professional i les condicions d'accés als estudis universitaris, així com canviar la tendència a l'abandonament primerenc dels estudis postobligatoris.

13. Cal conscienciar d'un fet clau: la desocupació disminueix a mesura que augmenta el nivell educatiu a tots els països de l'OCDE. La relació entre el nivell educatiu i la desocupació és encara més intensa en el cas de les dones, i les diferències salarials entre homes i dones són molt significatives.
14. Els programes d'atenció a la diversitat s'han d'aprofundir i reforçar (Pla de reforç, orientació i suport, Programa d'acompanyament, Programa Alter, plans de convivència, adaptacions curriculars individuals, Pla d'acollida lingüística, Programa d'educació intercultural, els protocols d'absentisme, els programes d'intervenció educativa, etc.). Aquests plans han de fer palesa l'autonomia del centre a través dels òrgans de gestió i participació.
15. Cal aconseguir que els centres educatius constitueixin, per als joves i els pares, un lloc atractiu en el qual faci il·lusió participar. Els alumnes i les famílies han de sentir els centres com a seus i els han de poder utilitzar com a llocs d'esbarjo i de cultura.
16. L'oferta per cursar estudis superiors a Menorca creiem que és suficient, però podria incrementar-se de manera exponencial. Per tant, el problema dels estudis, en el cas universitari, no és l'oferta, sinó la demanda, que hauria de créixer a partir de l'augment de la matrícula de batxillerat i de la preparació per a les proves d'accés per a alumnes de més de 25 anys.

En el camp de la formació permanent, és necessari disposar d'infraestructures, personal i recursos, per a l'educació de persones adultes. Afecta una franja de població àmplia i cobreix un conjunt de necessitats molt divers.

17. Per capgirar la tendència dels resultats negatius s'hi ha d'implicar tota la societat i les escoles de persones adultes poden tenir un paper important en la compensació educativa, ja que assegurin que la població adulta que no tingui la formació adequada pugui aconseguir-la a través d'aquesta modalitat, amb l'oferta oficial i amb la complementària.
18. Cal treballar en un altre missatge social: tots podem aprendre, si facilitem les condicions adequades per fer-ho possible i disposem de les condicions i dels estudis necessaris per aconseguir-ho.

També en el camp de la formació permanent caldria aconseguir la confluència i l'optimització progressiva de recursos entre les xarxes de formació que s'adrecen a persones en edat laboral (cursos de formació permanent del SOIB, cursos organitzats per entitats públiques i privades, cursos de la Unió Europea, la Formació Professional, etc.).

19. Una oferta formativa oferta per múltiples entitats pot provocar una certa saturació i una pèrdua important de recursos. Com a exemple, direm que hi ha moltes entitats que han organitzat cursos de formació i han muntat sales d'ordinadors; aquests ordinadors es podrien centralitzar en els centres educatius i els podria aprofitar tota la població.
20. També s'haurien d'estudiar les millors maneres de fer compatibles l'estudi, el treball i l'atenció a les necessitats familiars.

Pel que fa als professors, caldria millorar la formació dels professionals de l'educació, tant la inicial com la permanent. No hauríem de perdre de vista la reivindicació històrica d'una formació permanent de qualitat gratuïta i en horari lectiu.

21. Subscrivim plenament el repte que planteja l'Informe 7/2009 del Consell Econòmic i Social, que diu textualment: «Un dels elements imprescindibles que cal potenciar, tenint en compte els resultats de la nostra comunitat és, sens dubte, el professorat. La coresponsabilització dels professors i professores en el procés educatiu és imprescindible per que aquest assoleixi taxes d'èxit notables. En aquest sentit, el docent no només ha de ser un especialista que transmeti coneixements, sinó, també, ha de contribuir a facilitar l'aprenentatge dels seus alumnes, ajudant-los a desenvolupar hàbits i actituds, ésser cultes, afectuosos i compromesos socialment, per la qual cosa han de ser educadors amb vocació personal i professional».⁹
22. La formació inicial ha de guanyar en qualitat i l'han d'impartir professors qualificats, que tinguin una formació sòlida i que coneguin els problemes que té el sistema educatiu. Esperem que el disseny dels nous plans d'estudis de grau siguin un avanç per assolir aquest objectiu i que els professors universitaris també siguin sotmesos als controls i avaluacions necessaris que assegurin una formació òptima per a tots els estudiants universitaris que vulguin dedicar-se a l'educació.

⁹ CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL (2009). *Dictamen 7/2009 del Consell Econòmic i Social sobre l'eficàcia del sistema educatiu a les Illes Balears*. Palma: Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, Gràfiques Salas SL, pàg. 12.

23. Per tant, necessitam que la Universitat intervingui de manera clara i decidida en el sistema educatiu per facilitar la recerca, innovació i el suport continuat als professors, a les famílies i a l'Administració.
24. Aquest model de formació hauria de ser acompanyat d'un sistema democràtic d'avaluació i de promoció professional. Les bones pràctiques s'han de reconèixer i han de ser tingudes en compte de manera preferent a l'hora de determinar la promoció dels professors.

En el camp social, caldria millorar la formació i capacitat de les famílies per educar i aconseguir que hi hagi més conscienciació social respecte dels temes educatius i millorar les accions, la iniciativa i la coordinació entre les administracions i institucions.

25. Una societat que té uns indicadors econòmics i laborals favorables, en comparació amb altres comunitats autònomes, no es pot permetre tenir mancances d'escolarització i en resultats educatius respecte d'altres zones de l'Estat.
26. La societat ha d'adquirir un compromís vers la millora del sistema educatiu.
27. Els mitjans de comunicació poden ser importants en aquest procés de conscienciació, com ja ha passat en alguns aspectes concrets i en els quals han tingut un èxit notable.
28. Cal implicar els ajuntaments en la gestió del sistema educatiu. Més compromís de les institucions i associacions, especialment dels ajuntaments, incideix decisivament en la millora dels resultats educatius i en una sensibilitat social creixent pel que fa a l'educació.
29. Subscriuim plenament la recomanació del Consell Econòmic i Social: «Cal aprovar un nou contracte de col·laboració entre l'administració educativa i l'escola; realitzar un nou compromís de col·laboració entre la institució escolar i la família i posar en marxa convenis de col·laboració de l'escola amb els serveis socials, amb els serveis comunitaris i amb el teixit associatiu de la comunitat. Aquest pacte, hauria de comptar amb la col·laboració des professionals de l'educació, especialment, per a la seva concreció en Plans estratègics d'actuació».¹⁰
30. Les famílies han de valorar l'educació, l'escola i tots els membres de la comunitat educativa. Només si les famílies són conscients de les virtuts de l'educació, valoraran molt més l'educació dels fills. En aquest sentit, cal generar les condicions per propiciar comunitats d'aprenentatge en què s'impliquin tots els agents de la comunitat educativa.
31. Cal reconèixer el paper que tenen les associacions de pares i mares, dotar-les de mitjans, d'autonomia i de competències més clares en la gestió dels centres educatius.

¹⁰ CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL (2009). *Dictamen 7/2009 del Consell Econòmic i Social sobre l'eficàcia del sistema educatiu a les Illes Balears*. Palma: Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, Gràfiques Salas, SL, pàg. 22.

En el camp de la col·laboració entre conselleries, caldria treballar per coordinar accions i programes entre educació, benestar social, sanitat i justícia.

32. Hi ha molts de programes i iniciatives que treballen sobre problemàtiques concretes, amb criteris diferents i sense coordinació. La coordinació, el treball en xarxa i els equips de caire interdisciplinari són una necessitat imperiosa que no pot continuar sent ajornada per qüestions de competència entre professionals.
33. El treball en xarxa s'hauria de generalitzar entre els centres educatius, no solament entre els de la comunitat autònoma, sinó que també s'ha de possibilitar el treball cooperatiu entre centres d'altres països i continents. És imprescindible adoptar una perspectiva contextualitzada en el medi on es viu i alhora desenvolupar un sentiment de pertinença a un món obert, complex i divers. Les xarxes de col·laboració han de permetre apropar el que tenim a prop i també el que tenim enfora, el que és simple i el que és complex, el que coneixem i el que desconeixem, per construir una comunitat mundial amb coneixements compartits i democràticament distribuïts. És a dir, que la gestió de coneixements clau pugui ser accessible a tots els ciutadans i les informacions, compartides plenament.

BIBLIOGRAFIA

CONSELL ESCOLAR DE LES ILLES BALEARS (2009). *Informe del sistema educatiu de les Illes Balears. Curs 2006-07*. Palma: AMADIP, Esment.

CONSELL ESCOLAR DE MENORCA (2009). *Informe sobre la situació educativa de Menorca. Curs 2006/2007*. Maó: Model Gràfic.

CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL (2009). *Dictamen 7/2009 del Consell Econòmic i Social sobre l'eficàcia del sistema educatiu a les Illes Balears*. Palma: Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, Gràfiques Salas SL.

DELEGACIÓ TERRITORIAL D'EDUCACIÓ I CULTURA A MENORCA (2007). *Guia de l'ensenyament. Curs 2007/2008. Després de l'ESO, després del batxillerat. Oferta de Formació Professional a Menorca*. Maó: Editorial Rotger SL.

GOVERN DE LES ILLES BALEARS (2008). *Oferta educativa a les Illes Balears. Curs 2008/2009*. Palma: Bahía Indústria Gràfica.

MARCH I CERDÀ, MARTÍ, X. (dir.) (2007). *Anuari de l'educació de les Illes Balears 2007*. Palma: Universitat de les Illes Balears i Fundació Guillem Cifre de Colonya.